

LOVEC 1984 9

glasilo Lovske zveze Slovenije

LOVEC

glasilo

Lovske zveze Slovenije,
revija za lovstvo

letnik LXVII., št. 9

september — kimavec 1984

Lovca izdaja Lovska zveza Slovenije
Tiska ga Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani.

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik Borut Ingolič

Odgovorni urednik Boris Leskovic
Ivan Božič, France Cvenkel, Branko
Galjot, Jelo Gašperšič, Vitomir
Mikuletič, Vinko Opalk, Polona
Terčelj, Veljko Varičak.

Lektor in korektor Sončika Lorenci

Tajnica uredništva Magda Vetrih

Lovce izide praviloma vsak mesec.

Prva številka letnika izide v začetku
leta, v januarju.

Ta številka je izšla v 22 800 izvodih.
Po mnenju Republiškega sekretariata
za kulturo in prosveto SRS, št. 421-2/72,
je LOVEC oproščen prometnega davka.

Letni prispevek zveze lovskih družin
po članu lovske družine Lovski zvezi
Slovenije, v katerem je vračunana
tudi naročnina za glasilo Lovec
za leto 1984, je 830 din (od tega
za glasilo Lovec 430 din).

Za druge naročnike

je letna naročnina 630 din,
za inozemstvo 1300 din. Posamezen
izvod revije je 45 din.

Naročnino je treba plačati vnaprej
na žiro račun Lovske zveze Slovenije.

Vse gradivo za objavo pošiljajte

Uredništvu glasila LOVEC,

Župančičeva 9 — p. p. 505,

61001 Ljubljana.

Telefon (061) 214 948.

Nenaročenih rokopisov in slik
ne vračamo.

Cene malim oglasom:

do 15 besed 175 din, od 15 do 25 besed
290 din, od 25 do 30 besed 440 din.

Za vsako nadaljnjo besedo 15 din.

Za člane lovskih organizacij
v SR Sloveniji velja polovična cena.

Male oglase je treba plačati vnaprej
na žiro račun

Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9,
Ljubljana: 50101-678-47158.

IZ VSEBINE:

	242	Z zasedanja programsko-volilne skupščine LZS
	246	Melioracije kmetijskih zemljišč ter varstvo in gojitev divjadi in rib
dr. Anton Skobir	248	Častno članstvo v lovskih družinah
Jelo Gašperšič	250	Zapisani gozdovom
Mitja Rebec	253	Previdnost tudi v jelenjem roku ni odveč
Nikolaj Lapuh	256	Zlagani klic piščali
Po lovskem svetu:	257	Gibanje številčnosti volkov v Evropi od leta 1972—1979 — prevedel in priredil B. Leskovic
Lovska organizacija:	260	Ob 35-letnici gojitvenih lovišč Slovenije — I. Nečemar
	261	30 let LD Mala gora — F. Novak
	262	Strelstvo in tradicije v LD Toško čelo — L. Pohar
	263	Srečanje lovcev treh dežel — F. Poredoš
Jubilanti:	264	Franc Marinčič — 75-letnik — F. B.
	264	Milan Jelinek — 80-letnik — S. K.
Lovski oprtnik:	265	Petič po lovskih smučinah — drugače? — A. Vengust
	266	Divji merjašček — albino — B. Galjot
	266	Tudi srnjaček delni albino — B. Leskovic
V spomin:	266	Jože Tavčar — D. Z.
	266	Oton Mikulič
Lovska kinologija:	269	Prodaj nemškega ostrodlakega ptičarja ... — P. Pečnik

SLIKA NA NASLOVNICI:

September — čas, ko prehaja poletje v jesen, in čas jelenjega ruka, ki doseže v Sloveniji svoj vrh konec meseca.

Jelenjad je po zastopanosti in razširjenosti druga najpomembnejša vrsta parkljaste divjadi v Sloveniji. Letošnja pomladanska številčnost je ocenjena na okrog 7200 glav, v lanskem letu pa so odstrelili 3046 glav. Velikost življenjskega prostora in dolga doba doraščanja, saj je jelen trofejno zrel šele po desetem letu, zahtevata dosledno izvajanje območne gojitve in strokovno usposobljene ter disciplinirane lovce. Gojitev jelenjadi danes in v prihodnosti zahteva veliko skupnih naporov pri ohranjanju in izboljševanju življenjskih razmer za to vrsto, ki ima velike prehranske potrebe, ter vrsto ukrepov za omejevanje škod. Vse to zahteva usklajeno delo gozdarjev, kmetijcev in lovcev. — Foto Stane Lavrič, Diana

SLIKA NA DRUGI STRANI OVITKA:

Koza s kozličem pod Tošcem — Foto Vojko Bizjak

Zasedanja programsko-volilne skupščine LZS

V sejni dvorani Skupnosti za ceste SR Slovenije na Titovi 64 v Ljubljani je bilo 23. 6. 1984 zasedanje programsko-volilne skupščine LZS. Sejo je začel in vodil Bojan Škrk. Najprej je pozdravil goste in delegate in pred uradnim začetkom seje izročil red za lovske zasluge I. stopnje Ivanu Lokovšku-Janu in Mirku Vrtačniku st. Za tem je obvestil delegate, da je bil na zasedanju generalne skupščine Mednarodnega sveta za lov in ohranitev divjadi (15.—19. maja 1984 v Innsbrucku) izvoljen za predsednika te organizacije s triletnim mandatom Marko Bulc. Poudaril je, da pomeni njegova izvolitev veliko priznanje tako za slovensko kot za jugoslovansko lovstvo.

Marko Bulc je predstavil temeljne smotre Mednarodnega sveta za lov in ohranitev divjadi (CIC), ki si bo v prihodnosti prizadeval za svojo univerzalizacijo (v CIC naj bi se vključevale tudi druge države po svetu, ki so pomembne za lovstvo). CIC se bo delno decentraliziral in izhajajoč iz svojih temeljnih načel, posvetil velik poudarek pravni ureditvi lovstva. Še tesneje se bo oprl na vse sorodne svetovne organizacije, ki se ukvarjajo z ekologijo. Marko Bulc je tudi poudaril, da je doseglo naše lovstvo, ki se je mednarodno uveljavilo tudi zaradi lastne, samoupravne organiziranosti, nekaj pomembnih uspehov.

Skupščina je sprejela naslednji dnevni red:

1. Poročilo o uresničevanju sklepov 5. seje skupščine LZS z dne 28. januarja 1984 in potrditev zapisnika;
2. temeljna vprašanja delovanja lovske organizacije in Lovske zveze Slovenije v obdobju 1982 do 1984 in poročilo o delu organov LZS v tem obdobju;
3. poročilo o uveljavljanju samoupravnih sporazumov o prodaji uplenjene divjadi;
4. poročilo o uresničevanju izhodišč v inozemskem lovskem turizmu;
5. poročilo o delu razsodišča LZS v obdobju 1982—1984;
6. poročilo odbora samoupravnega

- nadzora LZS;
7. predlog zaključnega računa LZS za leto 1983;
8. volitve in imenovanja;
9. predlog sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o lovskem strelstvu;
10. predlog pravilnika o urejanju in izdajanju glasila LOVEC;
11. predlog pravilnika o izdajanju in urejanju »Zlatorogove knjižnice«;
12. predlogi za odlikovanja in
13. razno.

Delegati oz. skupščina so sprejeli poročilo o uresničevanju sklepov 5. seje skupščine LZS in zapisnik s te seje. Poročila pod točkami 2, 3, 4, 5 in 6 so bila na predlog delegatov združena in povezana z živahno razpravo, v kateri je sodelovalo kar 23 razpravljalcev. Delegati so vsa poročila sprejeli. Vsi so pozitivno ocenili dobro pripravljeno gradivo in v razpravi navrgli še vrsto predlogov in ugotovitev. Skupščina je izvolila tričlansko komisijo, ki je do 15. 7. 1984 oblikovala sklepe in stališča te programsko-volilne skupščine in jih po njenem sklepu kot predlog tega dokumenta posredovala v verifikacijo predsedstvu skupščine LZS; predsedstvo je predlog potrdilo in ga kot uraden dokument posredovalo vsem ZLD. Zaradi aktualnosti vsebine ga objavljamo tudi v našem glasilu.

Skupščina je sprejela pobudo, naj bi v okviru LZS organizirali pravno pomoč lovske organizacijam in članom, za kar pa je treba izdelati še konkretnejše predloge (v kakšni obliki in pod kakšnimi pogoji naj bi dajali takšno pomoč).

Zaključni račun LZS so delegati sprejeli brez pripomb. Nato so po dnevnem redu sledile volitve in imenovanja. V ta namen so že 22. maja 1982 na Otočcu imenovali kot stalno delovno telo kadrovsko-koordinacijsko komisijo. Ta je delo vestno opravila, saj je zagotovila demokratično in široko razpravo o vseh možnih kandidatih, ki naj bi kot funkcionarji zagotovili tudi nadaljnjo učinkovito delo organov LZS. Pri oblikovanju dokončnega

predloga je komisija pritegnila k sodelovanju tudi vse ZLD in predsedstvo LZS. V končnem postopku so se pogovorili tudi s predvidenimi nosilci posameznih funkcij. Po obrazložitvi opravljenega dela te komisije je skupščina z javnim glasovanjem potrdila predstavljeno listo kandidatov in s tem enoglasno izvolila nove funkcionarje v organe LZS (seznam objavljamo).

Bojan Škrk se je vsem dosedanjim funkcionarjem, ki jim je potekel mandat, zahvalil za sodelovanje, obenem pa tudi za zaupanje ob njegovi ponovni izvolitvi za predsednika skupščine LZS. Poudaril je, da čakajo lovske organizacije v prihodnjem obdobju izredno pomembne naloge, ki bodo zahtevale še trdnjšo, bolj enotno in povezano organiziranost, predvsem pa še večjo odgovornost in aktivnost vseh članov LD, ZLD in LZS.

Na zasedanju so sprejeli še nekaj sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o lovskem strelstvu, predlog Pravilnika o urejanju in izdajanju glasila Lovec in predlog Pravilnika o urejanju in izdajanju »Zlatorogove knjižnice«. Delegati so na koncu sprejeli tudi predlog, da se z redom za lovske zasluge I. stopnje odlikuje Ota Oršaniča (ZLD Posavje) in Iva Rogino (ZLD Maribor).

— Ur.

Smernice in stališča programsko-volilne skupščine Lovske zveze Slovenije

1. Gojitve divjadi

Ugotovitvi, da je divjad pogojno obnovljiva naravna dobrina le v ustreznem ohranjenem okolju, morajo lovske organizacije slediti tudi s tistimi programi lastnega dela in z aktivnostmi lovskogojitvenih območij, ki v svojem bistvu pomenijo uresničevanje varstva in gojitve divjadi na bio-ekoloških temeljih in ki so tesno povezane z neposrednimi pa tudi s posrednimi vlaganji dela in sredstev v ohranitev in izboljševanje življenjskih razmer za divjad. Prav tako pomembno in odgovorno

je postopno doseganje dolgoročne usklajenosti interesov lovstva z drugimi dejavnostmi v naravnem prostoru, kar pomeni v svojem bistvu doseganje družbenega interesa in dolgoročnih pogojev za ohranitev divjadi.

Tako usmeritev bodo lovske organizacije v obdobju 1984—1986 zagotavljale predvsem:

- s čimprejšnjo uresničitvijo take organiziranosti lovskih družin v zveze lovskih družin, ki bo prilagojena lovsko-gojitvenim območjem (LGO) in bo tako omogočala uveljavitev njihovih ciljev in nalog;

- z aktivnim delom lovcev in lovskih družin v lovsko-gojitvenih območjih, kjer se mora poglobljati in razširjati neposredno sodelovanje z nosilci gozdarske in kmetijske proizvodnje. V teh procesih morajo biti lovske organizacije pobudniki in nosilci povezovalne in usklajevalne aktivnosti v LGO in si prizadevati, da tudi drugi uporabniki naravnega prostora opravljajo naloge, ki so jih prevzeli s sprejemom družbenega dogovora;

- z usklajenimi izhodišči lovskih organizacij pri načrtovanju varstva in gojitve divjadi v prihodnjem srednjeročnem obdobju (srednjeročni načrti, enotne gojitvene smernice itd.);

- s pospeševanjem in raznovrstnostjo vlaganj v izboljševanje življenjskih razmer za divjad, kar hkrati pomeni vlaganje v ukrepe za omejevanje škod od divjadi. V te namene bodo lovske organizacije neposredno usmerjale pretežni del dohodkov od gospodarjenja, del teh sredstev pa skladno z družbenimi usmeritvami in lastnimi, samoupravnimi odločitvami namensko združevale v okviru zvez lovskih družin oz. LGO in Lovske zveze Slovenije;

- zaradi pospeševanja usklajenosti interesov z drugimi dejavnostmi v naravnem prostoru bodo lovske organizacije v okviru LGO in republike sprejele rajonizacijo nekaterih vrst divjadi (ris, damjek, jelenjad, div. prašič).

Potrebe po poglobljenem varstvu, predvsem ogroženih vrst divjadi, bodo lovske organizacije uresničevale tudi z ustreznimi gojitvenimi in drugimi ukrepi (raziskovalni programi, usklajenost načrtovanja v okviru LGO in republike, lovne dobe, začasna ali stalna prepoved lova itd.).

II. Organizacija

Utrjevanje lovske organizacije ostaja ena temeljnih nalog tudi v prihodnjem obdobju. Pri tem je treba še naprej krepiti in poglobljati samoupravno organiziranost, zlasti demokratične odnose v lovskih organizacijah, hkrati pa na tej osnovi graditi učinkovit sistem, ki bo zagotovil dosledno uresničevanje sprejetih odločitev. Potrebno bo povečati odgovornost in vpliv lovskih dru-

Jesen

Foto I. Kalan

žin kot temeljnih samoupravnih organizacij na oblikovanje programov in politike zvez lovskih družin in Lovske zveze Slovenije. Krepiti je treba tudi demokratične odnose v lovskih družinah in odpravljati pojave ponekod še prevladujoče samovolje.

V pravilih Lovske zveze Slovenije in zvez lovskih družin je treba po potrebi tudi z dopolnitvami zakona opredeliti možnost, da se s posegi lovske organizacije v vsaki lovski družini zagotovi spoštovanje zakonitosti, sprejetih odločitev in sklenjenih samoupravnih sporazumov ali dogovorov.

Izdelana bo analiza delovanja delegatskega sistema v lovski organizaciji, na tej podlagi pa oblikovana tudi stališča

za njegovo nadaljnje poglobljanje in uveljavljanje.

V letu 1985 je v Skupščini SR Slovenije predvidena razprava o uresničevanju Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč. V pripravih za to razpravo moramo objektivno oceniti naše delo in uspehe, zlasti uresničevanje nalog, ki so posebnega družbenega pomena. Ker prevzetih in samoupravno dogovorjenih obveznosti lovskih organizacij v vseh okoljih ne uveljavljajo zadovoljivo, moramo kritično analizirati tudi vzroke in sprejeti ukrepe za njihovo odpravljanje, še zlasti, če so vzroki v samih lovskih organizacijah in njihovih vodstvih. Znova moramo oceniti našo aktivnost in usmeritve pri delu lovsko-gojitvenih območij, na pod-

NOVOIZVOLJENI FUNKCIONARJI V ORGANE LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE

Predsednik skupščine LZS in član predsedstva LZJ: **Bojan Škrk**

podpredsednik skupščine LZS: **Vid Jerič**

tajnik skupščine LZS: **Brane Musar**

član predsedstva LZJ: **Lojze Briški**

član predsedstva LZJ: **Marko Bulc**

predsednik IO LZS: **Peter Šuler**

člani: **Marko Berce, Franjo Ledinek, Franc Kranjc, Marjan Tavčar, Jože Kuntarič, Anton Zigmund, Jože Seme, Ivo Božič, Narcis Družina, Vlado Podlogar, Ferdo Šetrajčič, Rudi Trontelj in Ivan Videnič**

predsednik sveta za varstvo okolja in gojitev divjadi: **Andrej Levičnik**

člani: **Aleksander Beer, Branko Galjot, Vojko Podgornik, Janez Škrli, Viktor Zdravec, Marjan Kotar, Janez Žagar in Jule Črv**

predsednik Sveta za lovsko kinologijo pri LZS: **Bruno Skumavc**

člani: **Janez Grča, Slavko Kovač, Ljuban Zadnik, Vojko Pirher, Stane Prosen, Rudi Roter in Anton Sirk**

predsednik Sveta za vzgojo, izobraževanje in propagando: **Ivan Cvar**

člani: **Gabrijel Brelih, Drago Klobučar, Jože Kocjančič, Valter Dvoršek, Miha Blaško, Tone Miklavčič in Dane Namestnik**

predsednik Sveta za gospodarsko-finančna vprašanja: **Jože Florjančič**

člani: **Pavle Gorenc, Stane Kaluža, Tone Kropušek, Tomaž Vindišar, Janez Steržaj, Borut Klanjšček in Alfonz Boltar**

predsednik sveta za založništvo: **Emil Rojc**

člani: **Ivo Špolar, Janez Černač, Franc Pirkovič, Edi Krašna, Martin Frece, Miha Adamič in Borut Ingolič**

Odbor samoupravnega nadzora LZS: **Cveto Novak, Mirko Kumer in Bruno Feher**

predsednik samoupravnega razsodišča LZS: **Mirko Vrtačnik**

člani: **Štefan Simončič, Mitja Derenčin, Janez Konc, Miloš Medved, Stane Medvešek, Drago Zabavnik, Jadran Markežič, Lovro Šuler, Srečo Žerjav, Marko Fink, Ciril Glavan, Janko Kralj, Evgen Ivanc, Jože Ratnik in Rudi Žugelj.**

ročju omejevanja in plačila škod od divjadi ter varstva posameznih vrst divjadi pa tudi splošno vlogo in odgovornost pri uresničevanju zakona. Posebna pozornost mora veljati ukrepom za večjo učinkovitost lovske inšpekcije in možnosti, da del teh nalog prevzamejo lovske organizacije same.

Lovska zveza Slovenije in druge lovske organizacije so že razvile bogate oblike sodelovanja z drugimi lovskimi in sorodnimi organizacijami. Kljub doseženim uspehom je treba poglobljati sodelovanje z organizacijami združenega dela s področja lovstva, zlasti pri oblikovanju in uresničevanju enotne gojitvene politike, pri znanstveno-raziskovalnem in izobraževalnem delu ter pri razvijanju inozemskega lovskega turizma. Čimprej bo treba uresničiti sodelovanje, ki bo temeljilo na sklenjenem družbenem dogovoru o zagotovitvi posebnega družbenega interesa pri ohranitvi nekaterih vrst avtohtone divjadi.

Okrepiti moramo sodelovanje z lovskimi organizacijami drugih republik in pokrajin, neposredno ali prek LZ Jugoslavije. Vztrajali in zavzemali se bomo za večje sodelovanje lovskih organizacij mejnega območja Slovenije in Hrvaške, še zlasti pri gojitvenih ukrepih.

Z letom 1986 bomo stopili v novo srednjeročno plansko obdobje. Pripravi, obravnavi in sprejemu lovskogospodarskih načrtov mora veljati vsa pozornost, pri čemer je treba izhajati iz ugotovitve, da bodo ti načrti kakovostni, če bodo pri njihovem oblikovanju in sprejemanju sodelovali vsi člani. Le tako bo zagotovljeno in spodbujano tudi sodelovanje vsega članstva pri uresničevanju sprejetih načrtov.

Poleg tega se morajo lovske organizacije z razvijanjem delovnega sodelovanja z občinskimi, regijskimi in republiškimi nosilci družbenega in prostorskega planiranja vključevati tudi v razprave, oblikovanje in sprejemanje načrtov drugih organizacij in skupnosti, ki kakorkoli vplivajo na razmere za gojitev divjadi. Doseči je treba, da bodo načrti drugih uporabnikov naravnega prostora, predvsem kmetijskih in gozdarskih organizacij, upoštevali življenjske potrebe divjadi. Še zlasti pomembno je, da lovske organizacije sodelujejo pri sprejemanju prostorskih načrtov za območja, na katerih leže lovišča, ki jih upravljajo.

S sprejemom samoupravnih sporazumov o ustanovitvi samoupravnih sodišč in o določitvi njihovih nalog in pristojnosti

so zagotovljeni vsi pogoji za delovanje samoupravnega sodstva v lovstvu. Da bi zagotovili uresničevanje osnovnih ciljev in samoupravnem sodstvu, moramo zagotoviti tudi spoštovanje pravnomočnih odločb samoupravnih sodišč. Vse preveč je še primerov, da lovske organizacije ne spoštujejo odločitev samoupravnih sodišč in s tem kršijo osnovna načela naše samoupravne organiziranosti. Po drugi strani mora delo teh sodišč prispevati k spoštovanju zakonitosti in lovskih organizacijah in preprečevati uresničevanje takih odločitev lovskih organizacij, ki niso v skladu z zakonom.

Skupščina LZS ponovno opozarja, da morajo biti lovske družine odprte vsem tistim, ki želijo sodelovati pri varstvu in gojitvi divjadi, in jim mora biti omogočeno vključevanje v to dejavnost. To je tudi stališče, ki ga je sprejela Republiška konferenca SZDL in po katerem morajo družbene organizacije in društva pri uresničevanju svojih ciljev vsem občanom nuditi enake možnosti. S tega vidika so nesprejemljive tudi pristopnine, ki jih nekatere lovske družine vztrajno zahtevajo pri sprejemu novih članov in tako uveljavljajo tudi družbeno nesprejemljivo razlikovanje, ki temelji na premoženjskih in socialnih razmerah posameznikov. Zaradi tega morajo v vseh lovskih družinah takoj odpraviti pristopnine v vseh pojavnih oblikah.

III. Izobraževanje

Med temeljne pogoje učinkovitejšega usklajevanja interesov in izvajanja nalog pri varstvu in gojitvi divjadi sodijo tudi programi osnovnega in nadaljevalnega izobraževanja lovcev. Prostovoljnost sodelovanja pri varstvu in gojitvi divjadi je v bistvu ideološko in ljubiteljsko pogojena odločitev slehernega člana, vse večja zahtevnost te dejavnosti pa nedvomno vsebuje tudi odgovornost in interes za trajno strokovno usposabljanje. Izobraževalni programi tako spodbujajo učinkovitejše varstvo in gojitev divjadi, kar sodi med osnovne pogoje celovitejšega usklajevanja vseh interesov v naravnem prostoru. Strokovno izobraževanje bo potekalo na različnih ravneh, od že uveljavljenega stopenjskega izobraževanja, izdajateljskih in založniških programov do zagotavljanja možnosti za specializirani študij na visokošolskih ustanovah. Na to področje sodi tudi načrtnejše sode-

lovanje s sredstvi javnega obveščanja in v javnih programih in prireditvah, in sicer na način, ki se bo obrestoval z večjo družbeno podporo pri izvajanju namenov in nalog današnjega in jutrišnjega lovstva.

IV. Znanstveno-raziskovalno delo

Interes za strokovnejše in celovitejše obravnavanje divjadi in njenega življenjskega prostora bodo lovske organizacije uresničevale tudi z razvijanjem tistih oblik in programov znanstveno-raziskovalnega dela, ki se bodo potrjevali tudi z ustrezno uporabnostjo. Pri tem naj bi določene raziskovalne naloge dobile tako kompleksnejšo in vsebinsko naravnost, da bodo hkrati obravnavale in ovrednotile vse vplive divjadi na okolje, pa tudi vplive vseh sprememb v okolju in na divjadi.

Tudi znanstveno-raziskovalno delo je eden od temeljev večje strokovnosti, zato ga je treba nenehno spremljati in usmerjati. To delo mora izhajati tudi iz dolgoročnih namenov in nalog ter iz neposrednih problemov, s katerimi se srečuje današnje lovstvo. Posebna pozornost mora veljati vplivu lovskih organizacij na oblikovanje raziskovalnih programov, sprotnemu pretoku informacij in obveščanju lovskih organizacij. To ne zagotavlja le večje uporabnosti izsledkov raziskovalnega dela,

ampak tudi krepi interes in pripravljenost lovskih organizacij za združevanje sredstev pa tudi za neposredno sodelovanje v raziskovalnih programih.

V. Zagotavljanje in usmerjanje porabe sredstev

V lovske organizaciji je zaradi uveljavljanja temeljnega načela o prostovoljnosti dela, pa tudi zaradi objektivnih, družbenih in tržnih pogojev gospodarjenja, dosežena in zagotovljena ustrezna materialna podlaga. Zato je toliko pomembnejše vprašanje usmerjanja in smotne porabe sredstev, pridobljenih z gospodarjenjem, ki se morajo dosledno vračati v lovišča. Predvsem se taka usmeritev zagotavlja s financiranjem načrtov vlaganj v izboljševanje življenjskih, še zlasti prehranskih razmer za divjad, kar je navsezadnje eden od neposrednih načinov omejevanja škod od divjadi. Dosledno je treba uveljaviti sporazume o skupnih ukrepih za preprečevanje škod od divjadi in na divjadi in zagotavljanje sredstva za financiranje teh ukrepov, hkrati pa uporabljati sodobne načine učinkovitega preprečevanja in omejevanja škod od divjadi.

Na temelju že doseženih pozitivnih sprememb in izkušenj pri uveljavljanju dohodkovnih odnosov pri prodaji uplenjene divjadi bodo lovske organizacije

dosledno vztrajale pri nadaljnjem uveljavljanju teh odnosov, večji ekonomičnosti prometa z uplenjeno divjadjo in pri vsestranskem spoštovanju sklenjenih samoupravnih sporazumov. Ustvarjena devizna sredstva bodo lovske organizacije združevale za pokrivanje lastnih reprodukcijskih potreb, pa tudi tistih proizvodnih dejavnosti, ki bodo postopoma zmanjševale našo uvozno odvisnost na tem področju. Preostali, razpoložljivi del deviznih sredstev bodo lovske organizacije združevale z nosilci kmetijske in gozdarske proizvodnje, predvsem v okolju, kjer divjad odstreljuje. Del skupnih interesov bodo lovske družine uresničevale znotraj svojih zvez lovskih družin in v okviru Lovske zveze Slovenije.

Poleg že dosežene stopnje in izvozne naravnosti pri prodaji uplenjene divjadi bodo lovske družine tudi v prihodnje razvijale družbeni interes za krepitev turistične ponudbe in nadaljevale z razvojem inozemskega lovskega turizma. Pri tem naj bi v ta namen povprečno namenili 20 % načrtovanega odstrela, pri čemer je treba v ponudbi zagotoviti enakomerno vključevanje vseh lovskih družin, pri oblikovanju cen pa upoštevati tržne zakonitosti, predvsem ponudbo in povpraševanje ter kvaliteto uslug.

Ljubljana, 16. julij 1984

Predsedstvo skupščine LZS

Z vrha motri okolico

Foto M. Pogačnik, Diana

Melioracije kmetijskih zemljišč ter varstvo in gojitev divjadi in rib

Objavljamo pismo predsednika Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano o varstvu in gojitvi divjadi ter rib v območjih, kjer so načrtovane večje melioracije. Sodelovanje regionalnih zavodov za varstvo narave in kulturne dediščine in lovskih ter ribiških organizacij z načrtovalci melioracij ter z investitorji omogoča celovitejše načrtovanje in izvajanje melioracij po načelih varovanja naravnega okolja. Za taka načela se sicer vsi zavzemamo, vendar je dejstvo, da konkretnih in strokovno utemeljenih predlogov lovske organizacije doslej niso pripravile in ne posredovale, razen redkih izjem. Stališča in predlogi v tem pismu sicer obvezujejo investitorje, da organizirajo usklajevanje interesov, vendar je s tem lovskim organizacijam, Zavodu za ribištvo ter regionalnim zavodom za varstvo naravne in kulturne dediščine naložena velika odgovornost, da pripravijo usklajen in enoten ter konkreten program za posamezno melioracijo.

Pri tako velikih posegih v naravno okolje, kot so melioracije, torej ne bo več dopustno le ugotavljati napake, ko je delo že opravljeno, temveč se moramo takoj primerno organizirati za zahtevno strokovno delo ter pričeti z delom. Prostorski okvir za to so lovskogojitvena območja, vsebina dela pa je že opredeljena v družbenih dogovorih po teh območjih.

Predlogi lovskih in seveda tudi ostalih organizacij bodo morali biti tudi pravočasno posredovani. Na to velja še posebej opozoriti, ker se pri pripravi lokacijske odločbe in gradbenega dovoljenja gotovo ne bo smelo čakati na nikogar, ki je upravičen in zadolžen, da pripravi strokovno mnenje. Zato priporočene pravice tudi krepko obvezujejo. Pismo so dobili izvršni sveti vseh občin v SR Sloveniji, Lovska zveza Slovenije, Ribiška zveza Slovenije, Zavod za ribištvo, Skupnost OZD za lovstvo in ribištvo Slovenije, Zavod SR Slovenije za varstvo naravne in kulturne dediščine, Republiški komitej za kulturo, Republiški komitej za varstvo okolja in urejanje prostora, Zveza vodnih skupnosti Slovenije in OZD, ki načrtujejo ali izvajajo melioracije.

Republiški lovski inšpektor:
mag. Janez Črnač

REPUBLIŠKI KOMITEJ
ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO
IN PREHRANO
LJUBLJANA, Parmova 33

Številka: 923-02/84-33-II/ČE
Datum: 30. 5. 1984

Na 21. mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni je bilo 26. 8. 1983 posvetovanje o odnosih kmetijstvo — divjad — lovstvo. Na tem posvetovanju so obravnavali vso obsežno problematiko s področja varstva in gojitve poljske divjadi ter škod, ki jih divjad povzroča na kmetijskih površinah. Referati, predlogi in priporočila udeležencev posvetovanja s sklepi posveta so natisnjeni v posebni brošuri Kmetijstvo — divjad — lovstvo. Sprejeti sklepi izražajo težnjo po uravnoteženem razmerju med divjadjo in okoljem.

Na področju varstva in gojitve divjadi so poudarili skrb za varstvo okolja v najširšem smislu, saj spoštovanje ekoloških zakonitosti zagotavlja pogoje za ves prosto živeči živalski svet, najpomembnejše pa je, da zdravo naravno okolje zagotavlja pogoje tudi za zdravje ljudi. To velja seveda tudi za pridelovanje hrane in za melioracije kmetijskih površin.

Na podlagi sklepov s tega posveta, pogovorov s predstavniki Zveze vodnih skupnosti Slovenije, Zavoda SRS za

varstvo naravne in kulturne dediščine, Lovske zveze Slovenije, Skupnosti OZD za lovstvo in ribištvo Slovenije, Ribiške zveze Slovenije, Zavoda za ribištvo, OZD, ki načrtujejo ali investirajo melioracije, ter na podlagi zakonskih določb ugotavljamo:

1. Melioracije kmetijskih zemljišč načrtujemo in izvajamo zaradi potrebe po povečani proizvodnji hrane. Zato je treba boljše izrabi naravni prostor tudi z melioracijami, vendar ob spoštovanju sprejetih načel in obveznosti pri varstvu in ohranitvi naravne dediščine. Organizacije združenega dela, ki investirajo, načrtujejo ali izvajajo melioracijo, morajo upoštevati strokovno utemeljene in realne predloge za ohranjanje in izboljševanje razmer za poljsko divjad, za vodni živelj in za varstvo okolja.

Usklajevanje vseh interesov morajo uporabniki prostora opraviti v fazi predlokačijskih obravnav, kar omogoča način priprave investicijsko-tehnične dokumentacije, postopek odobritve sredstev in spremljanje učinkov investicij (Ur. list SRS, št. 10/83). Zato investitor melioracij organizira komisijo za strokovno oceno melioracije že v predlokačijskem postopku.

2. Pri načrtovanju in izvajanju melioracij sodelujejo regionalni zavodi in Zavod SRS za varstvo naravne in kulturne dediščine, včasih tudi z velikimi zahtevami po ohranjanju naravne in kulturne dediščine. Njihovi predlogi so konkretni in prostorsko opredeljeni na podlagi določil zakona o varstvu naravne in kulturne dediščine (Uradni list SRS, št. 1/81) in na njegovi podlagi izdanih podzakonskih določil.

3. Ribiške organizacije sodelujejo pri melioracijah, če gre za posege v vodne tokove. V 15. členu zakona o sladkovodnem ribištvu (Uradni list SRS, št. 25/76 in št. 21/78) je namreč med drugim določeno, da se morajo pri projektiranju in graditvi objektov in naprav, vezanih na vodo ter pri urejanju vodnih strug upoštevati interesi ribištva in skrbeti zlasti za to, da imajo objekti čistilne naprave, da sta varovana obstoj in zdravje rib ter da imajo ribe naravne prehode in drstišča. Pri izdaji dovoljenj je potrebno tudi mnenje Zavoda za ribištvo v Ljubljani.

Po tej zakonski določbi je Zavod za ribištvo v Ljubljani edini pooblaščen za pripravo mnenj za področje ribištva. Zato ima zavod organizirano službo, ki pripravlja strokovna mnenja.

4. V 33. členu zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč (Uradni list SRS, št. 25/76) je določeno, da se vzpostavljanje in ohranjanje biološkega ravnotežja ob upoštevanju ekoloških razmer na določenih površinah ter usklajevanje različnih interesov v zvezi z divjadjo in v okviru lovskogojitvenih območij uresničuje z družbenim dogovorom o določenih skupnih zadevah pri gospodarjenju z divjadjo in upravljanju lovišč.

Ti družbeni dogovori so sprejeti za vsa območja v SR Sloveniji. Med številnimi udeleženci teh dogovorov so tudi organizacije združenega dela s področja kmetijstva in vodnega gospodarstva, vse lovske organizacije, zavodi za varstvo naravne in kulturne dediščine, občinske skupščine, ribiške organizacije, krajevne skupnosti, torej vsi, ki morajo uskladiti interese tudi pri melioracijah kmetijskih zemljišč. Za delovanje lovskogojitvenih območij so zadolžene lovske organizacije, predvsem zveze lovskih druženj.

Ugotavljamo, da slabo delujejo, ali pa sploh ne, ravno lovskogojitvena območja, v katerih načrtujemo ali že izvajamo melioracije kmetijskih zemljišč. Zato je nujno zagotoviti aktivno delo vseh udeležencev teh družbenih dogovorov.

5. Skupščine občin sprejemajo družbene plane, katerih sestavni del so tudi prostorski načrti. Potrjujejo pa tudi

ribiškogojitvene načrte na podlagi 26. člena zakona o sladkovodnem ribištvu ter lovskogospodarske načrte na podlagi 41. člena zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč. V 40. členu tega zakona je določeno, da morajo biti lovskogospodarski načrti, gozdnogospodarski načrti in načrti o razvoju kmetijstva v občini medsebojno usklajeni glede števila in strukture posameznih vrst divjadi in ne smejo biti v nasprotju z določbami družbenega dogovora iz 33. člena.

Občinske skupščine izdajajo tudi lokacijske odločbe in gradbena dovoljenja za melioracije. Zato je pri njih mogoče in potrebno usklajevati vse načrtovanje v prostoru, torej tudi različne interese pri melioracijah.

Na podlagi vsega navedenega so naša stališča in predlogi naslednji:

1. Investitorji melioracij kmetijskih zemljišč morajo organizirati usklajevanje interesov vseh uporabnikov prostora že v fazi predlokaških obravnav. Zato morajo investorji vabiti že k strokovni oceni za izvedbo melioracij tudi predstavnike:

— regionalnega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine,

— Zavoda za ribištvo Ljubljana,

— Lovske zveze Slovenije ali gojitvenega lovišča, na območju katerega je predvidena melioracija.

2. V fazi načrtovanja melioracij, to je pri pripravi lokacijske in gradbene dokumentacije, morajo sodelovati regionalni zavodi za varstvo naravne in kulturne dediščine ter navedene ribiške in lovske organizacije z enotnim in skupnim predlogom strokovnih rešitev za vsa tri področja.

Predlogi in mnenja morajo biti realni in uravnoteženi z ostalimi nalogami v naravnem prostoru, prostorsko morajo biti opredeljeni, predložen mora biti način izvedbe in režim vzdrževanja objektov in površin.

3. Predlagamo, da občinska skupščina ne izda lokacijske odločbe in ne gradbenega dovoljenja za melioracije, če niso usklajeni interesi.

4. Lovske organizacije morajo vlagati določena sredstva, ki jih pridobijo pri upravljanju lovišča (28. člen zakona), za izvedbo in vzdrževanje posebej izločenih površin, za divjad na robovih in na melioriranih površinah.

Ribiškim organizacijam priporočamo, da sodelujejo s svojim delom in s sredstvi, ki jih pridobijo pri upravljanju ribolovnih voda, pri ohranjanju in izboljševanju razmer za vodni živelj.

5. Lastniki in uporabniki kmetijskih zemljišč morajo dopustiti lovskim organizacijam, da na robovih in na melioriranih površinah uredijo in vzdržujejo prednostne površine za poljsko divjad, ptice in drug živalski svet, kot je to opredeljeno v že sprejetih družbenih dogovorih po lovskogojitvenih območjih.

Za sedanje srednjeročno obdobje 1981—1985 so bili prvič sprejeti in potrjeni lovskogospodarski in ribiško-gojitveni načrti. To obdobje se že izteka in v naslednjem letu bodo že začeli pripravljati načrte za naslednje srednjeročno obdobje. Podobno je tudi s programom za izvajanje zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo v obdobju 1982—1985. Izhodišča za to področje pa so že pripravljena za naslednje srednjeročno obdobje, 1986—1990. Pripravljajo tudi smernice razvoja urejanja kmetijskih zemljišč in melioracij v SR Sloveniji do leta 2000.

Izkušnje iz sedanjega obdobja moramo vsi skupaj uporabiti za usklajeno načrtovanje in predvsem za usklajeno delo v naravnem prostoru že sedaj, in še posebej v naslednjem srednjeročnem obdobju. Za usklajevanje interesov v naravnem prostoru so dani torej vsi pogoji, moramo se le primerno organizirati in delati.

Predsednik komiteja:

Milan Knežević, l. r.

Tudi v zemlji najdeti divja prašiča poleti obilico hrane

Foto K. Lampe, Diana

Častno članstvo v lovskih družinah

dr. Anton Skobir, predsednik pravno-statutarne komisije pri LZS

Kdo je lahko častni član
lovske družine?

Zakon o društvih (Ur. list SRS št. 37/74) in Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč (Ur. list SRS št. 25/76) urejata le članstvo v društvih oz. slednji v lovskih družinah z določbami, da lahko postane vsak občan ob enakih pogojih član društva oz. lovske družine na način, ki je določen v pravilih društva oz. družine. O častnem članstvu pa v citiranih predpisih ni nobenih določb. S tem seveda ni rečeno, da lovska družina ne bi smela imeti častnih članov, le da mora pogoje in postopek sprejemanja (podobno kot za redno članstvo) urediti v svojih splošnih aktih (pravilih ali poslovniku lovske družine).

Večina lovskih družin ima v svojih pravilih že nekaj določb, ki se nanašajo na častno članstvo, kot npr.: da skupščina lovske družine podeli častno članstvo tistim svojim članom, ki so s svojim dolgoletnim delom posebno zaslužni za lovsko družino ali lovstvo sploh; častni član pa je lahko tudi drug občan, ki ima posebne zasluge za lovstvo. Pravice in dolžnosti častnega člana določi skupščina lovske družine v svojem aktu o imenovanju.

Te skope določbe, ki jih zasledimo v večini pravil lovskih družin (in so povzetek t. i. vzorčnih pravil), vsekakor ne zadoščajo, da bi lahko opredelili status častnega člana oz. pogoje, ki naj bi jih izpolnjeval občan, da bi lahko postal častni član. Ravno tako ni določb glede postopka za sprejem, zlasti pa obseg pravic in dolžnosti, ki naj bi jih imel častni član v lovski družini. Zato se v zvezi s častnim članstvom v lovskih družinah pojavlja vrsta vprašanj.

Predvsem je pomembno vprašanje, kdo je lahko častni član in kakšne pogoje mora izpolnjevati.

Nedvomno so častni člani lovske organizacije ne samo lovci, ki so oz. so bili člani lovskih organizacij

(ki imajo lovski izpit in dovoljenje za posest in nošenje lovskega orožja), ampak tudi drugi občani, ki niso oz. še niso bili lovci. Jasno je, da gre pri obeh kategorijah za tiste občane, ki imajo izkazano posebne zasluge za lovstvo (v lovskih organizacijah — pri izvajanju varstva in gojitve divjadi, upravljanju z lovišči ipd.). Kdaj lahko pri določenem lovcu oz. drugem občanu govorimo o posebnih zaslugah za lovstvo, je stvar skrbne ocene lovske družine v vsakem konkretnem primeru. Natančnih kriterijev za to oceno ni mogoče vnaprej določiti. V naši samoupravni socialistični družbi pa je treba poleg lovskih zaslug upoštevati tudi druge družbene aktivnosti oz. zasluge in moralne kvalitete lovca oz. občana, ki naj bi postal častni član določene lovske družine.

V nekaterih lovskih družinah zahtevajo pri imenovanju svojih rednih članov za častne člane svoje lovske družine poleg dolgoletnega rednega članstva in zaslug tudi določeno starost lovca (šele po šestdesetem letu), kar bo nedvomno primerno za lovce, ki so člani lovske družine.

To pa ne bi bilo sprejemljivo za druge občane (ki niso člani kake lovske družine).

Predlog za imenovanje častnega člana naj bi pripravil izvršni odbor lovske družine, končno odločitev pa naj bi sprejela skupščina lovske družine in ga podelila ob kakšni svečanosti (imenovanje za častnega člana bi razglasil predsednik skupščine s podelitvijo posebne listine).

Omejitve, ki naj bi veljale za častno članstvo v lovskih družinah

Slovenski zakon o lovstvu določa glede rednega članstva v lovskih družinah nekatere omejitve, npr.:

- sprejeti novi član mora v 2 letih opraviti lovski izpit, ker mu sicer članstvo v lovski družini preneha po zakonu;

- nihče ne more biti hkrati član dveh lovskih družin;

- član lovske družine ne more postati tisti, ki nima jugoslovanskega državljanstva in stalnega prebivališča v Jugoslaviji.

V skokih čez travnik...

Foto M. Hain, Diana

Nastane vprašanje, ali te omejitve — ali morda le nekatere — veljajo tudi za sprejemanje častnih članov v lovsko družino. Pri lovcih, ki so že redni člani lovske družine, te omejitve ne bodo prihajale v poštev in bo treba presoditi le vprašanje, ali častno članstvo lovca, ki je v eni lovski družini redni član, v drugi lovski družini pa bi postal častni član, ne predstavlja prikritega dvojnega rednega članstva, ki je po zakonu prepovedano.

Dejansko so nekateri lovci po uveljavitvi novega lovskega zakona v SR Sloveniji leta 1976 na ta način reševali svoje članstvo v dveh ali celo več lovskih družinah.

Ko bomo sprejemali v častno članstvo občane, ki niso lovci oz. člani lovskih družin, bomo morali upoštevati iste omejitve, kot veljajo za redne člane, da namreč častni član ne more postati tisti občan, ki nima jugoslovanskega državljanstva in stalnega bivališča v Jugoslaviji.

Najbolj sporno pri tem je nedvomno vprašanje, ali mora občan (ki ni redni član nobene lovske družine) imeti tudi lovski izpit in dovoljenje za nošenje lovskega orožja, če želi izvajati tudi lov na določeno divjad. Najbrž za samo častno članstvo v lovski družini to ne bi bilo nujno, ker če bi občan to že izpolnjeval, bi imel tudi pogoje za redno članstvo v lovski družini, oz. je ali pa je bil že član kakšne lovske družine.

Pravice in dolžnosti častnih članov

V listini, s katero bo lovska družina razglasila občana za svojega častnega člana, morajo biti navedene tudi pravice in dolžnosti, ki so vezane na to častno članstvo. Menimo, da ne gre za enake pravice in dolžnosti, kot jih imajo redni člani lovske družine in ki po zakonu o lovstvu in zakonu o društvih izhajajo iz članskih razmerij ter so podrobneje urejene v samoupravnih aktih lovske družine.

Aktivno in pasivno volilno pravico (da lahko volijo in so lahko izvoljeni) za volitve organov lovske družine imajo po navedenih zakonskih določilih praviloma lahko le redni člani. V nekaterih lovskih družinah je glede teh pravic praksa

OBVESTILO

Koordinacijski odbor LZS in DO odkupovalk uplenjene divjadi (izbran na 5. seji skupščine LZS, 25. 1. 1984) je na 3. seji 6. 8. 1984 določil nove akontacijske cene za meso uplenjene divjadi. Odbor je sklenil, da pomeni vsako preseiganje dogovorjenih cen kršitev sporazumno določenih cen, zato je treba kršitelja pismeno prijaviti Lovski zvezi Slovenije in Republiškemu komiteju za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. DO odkupovalke pa lahko sklenejo, da razlike med akontacijo in dejansko doseženo izvozno ceno poračunavajo mesečno.

Od 1. septembra 1984 dalje, do novega sporočila v glasilu LOVEC veljajo za kg oz. za posamezen kos male divjadi naslednje cene:

VELIKA DIVJAD

	Cena za kg:
Srtnjad, I. kakovostni razred:	650 din
Srtnjad, II. kakovostni razred (strel v stegno ali hrbtenico):	600 din
Jelenjad:	450 din
Divji prašič:	400 din
Gams:	450 din
Muflon:	450 din
Damjek:	450 din

MALA DIVJAD

	Za posamezno upl. žival
Poljski zajec:	400 din
Fazan(ka):	200 din
Raca mlakarica:	150 din
Poljska jerebica:	200 din
Druge vrste male divjadi je treba plačati skladno s sklepi oz. poslovníkom posamezne LD.	

Če divjad odkupi član LD, mora plačati uplenjeno divjad po navedenih cenah. Denarne obveznosti mora poravnati najkasneje v 15 dneh, sicer veljajo dokončno ugotovljene cene v letu 1984, obenem pa se zaračunavajo tudi zamudne obresti po veljavni bančni obrestni meri.

Predsednik koordinacijskega odbora:
Janez Markoli, I. r.

nedvomno preširoka, ker častnim članom dajejo enake pravice kot rednim, saj so ponekod častni člani celo funkcionarji lovske družine (npr. člani izvršnega odbora, starešine lovske družine ipd.). Pri tem pa je spet pomembno, ali častno članstvo izhaja iz rednega članstva, ko bi aktivna volilna pravica obstajala naprej. Vsekakor je tedaj pri pravicah kot tudi dolžnostih treba razlikovati, ali gre za častno članstvo zaslužnega občana ali za častno članstvo zaslužnega lovca. Najbolj sporne so pri občanah, ki nimajo lovskega izpita in dovoljenja za nošenje lovskega orožja, pa postanejo častni člani, zlasti pravice glede izvajanja lova. Taki častni člani praviloma ne bodo smeli samostojno izvajati lova na posamezne vrste divjadi. V okviru možnosti in po predpisu o orožju pa bo lovska družina takemu članu

lahko dovolila odstrel posamezne visoke divjadi (v okviru dovoljenega plana odstrela), vendar le v spremstvu lovca, ki bo za to določen.

Častni člani bodo v obsegu, kot ga bo določila družina, sodelovali na brakadah oz. lovu na malo divjad. Vse obveznosti, ki so vezane na pravice lova, bodo za častnega člana praviloma manjše ali pa jih bo oproščen, zlasti, če gre za starejšega občana (npr. odstrel srn in mladičev, delo na krmnih njivah, remizah, krmiščih, solnicah ipd.). Častni član praviloma tudi ne bi bil zavezan plačevati članarine in drugih denarnih obveznosti, kot so določene za redne člane.

Častni člani pa bi lahko prisostvovali vsem lovskim posvetom in zasedanjem skupščine lovske družine ter sodelovali v razpravah. Njihovo sodelovanje bo zaželeno tudi na

raznih proslavah, razstavah, ekskurzijah, zabavnih prireditvah in podobnih srečanjih.

Sklep

Za častne člane bi naj bili torej imenovani predvsem dolgoletni in nadpovprečno zaslužni člani lovske družine, starejši od 60 let, izjemoma tudi člani drugih lovskih organizacij, če to ne bi predstavljalo prikritega dvojnega rednega članstva, ki je prepovedano. Ker je častno članstvo, ki ga podeljuje družina svojemu rednemu članu, veliko priznanje za lovske zasluge in minulo delo, je jasno, da morajo biti dolžnosti oz. obveznosti takega člana v lovski družini čim manjše, ugodnosti pa večje, seveda v okviru realnih možnosti družine.

Večjo pozornost pa bodo lovske družine morale posvetiti sprejemanju v častno članstvo drugih obča-

nov, ki imajo izkazane izjemne zasluge za lovstvo, čeprav ne izpolnjujejo pogojev za redno članstvo v lovski družini. To bodo nedvomno le izjemni primeri, ki jih dosedanja praksa praviloma niti ne pozna. Vendar je treba upoštevati, da se lovske družine ne smejo zapirati in da si nekateri občani, glede na njihov širši prispevek za lovstvo in njegovo organiziranost, to dejansko zaslužijo.

Da pa v posameznih primerih ne bi prihajalo do nesporazumov glede pogojev za častno članstvo, postopka sprejemanja častnih članov ter njihovih pravic in dolžnosti, je prav, da lovske družine to uredijo v svojih splošnih aktih, kar je tudi samostojna samoupravna pravica vsake lovske družine.

V tem prispevku sem želel le opozoriti na nekatera sporna vprašanja, ki se pri tem pojavljajo, in dati lovskim družinam nekaj napotkov.

zovalni in napadalni drži je okamnel na podobi lovskega slikarja Josipa Gorupa, ki risa bržčas ni videl nikjer drugje kot v muzeju. Otrpnil je na risbi v učbenikih biologije s kratko beležko, ki vedno izzveni v refren enega samega odstavka. Ta pravi, da pri nas v naravi živi ris le še v hribovju na skrajnem jugovzhodu države. Celo študentje biologije so ga prav na kratko jemali le pri sistematiki sesalcev. V vsakdanji govorici pa nam je prihajal na jezik le tedaj, kadar smo hoteli prav posebej podčrtati agresivno vedenje sočloveka: — Pogledal me je kot ris, le za las je manjkalo, da ni potegnil noža... itd.!... No, nekaj časti so mu le pridelali in povrnili tisti partizanski komandanti, komandirji in mitraljezci, ki so si naredili vzdevek: — RIS! Kot po pravilu so bili to drzni in pogumni možje. Spomnimo se lahko tudi davnih, prazgodovinskih mostiščarjev na Ljubljanskem Barju. Risovo kožo čez pleča je pisatelj Jalen obesil le najsmelejšim iz rodu Ostrorogovcev, da so bili vseč nevestam, bodisi da so jih odkupili z darovi ali pa so jih enostavno ugrabili.

Na jugu naše države je včasih veljala vraža, da risja koža, obešena v hiši, prinaša srečo. Ris pa ni le poniknil iz naših gozdov. V neverjetno kratkem času se je odselil tudi iz naše lovske zavesti v temine njenih kleti. Zanj preprosto nismo imeli več pravega posluha. Nič ni bilo o njem slišati takega, kar bi razburkalo našo domišljijo in poživilo našo lovsko žilico, ki se običajno

Zapisani gozdovom

Jelo Gašperšič

(Nadaljevanje)

Vrnitev davne prikazni

Ris je, kot je splošno znano, izginil iz naših gozdov v prvem desetletju našega stoletja. Minil je kot dva veka pred njim še zadnja čarovnica na Slovenskem s predznakom velike krivde. Posmeh zgodovine je ta, da so čarovnico sežgali na grmadi šegavi Ribničani, risa pa so dotolkli vrli trmasti Notranjci. Davni zapisi v kronikah in župnijskih mrliških knjigah, ki so risa — po krivem ali po pravem, kdo bi to vedel — navajale kot »ujede«, morilca obetavnih dekličev in ljudsko mnenje o tem volkodlaku podobnem strašilu, s katerim ni dobro zobati češenj, so delovali kot trajna tiralica, da si je pridelal mrliški list. Ta mehkoprsti copatar, prebivalec prostranih starih gozdov z mnogo grmičja, podrtih debel in kot miza sploščenih skal, iz katerih se rad požene za svojo žrtvijo, je preprosto poniknil. Starim fevdalcem in za njimi petičnim ljubiteljem divjadi in lova, veleposestnikom novejša dobe, gre čast in zasluga, da danes lahko gojimo in lovimo potomce njihovih medvedov, jelenov, divjih svinj in kozorogov. Po-

tujoči nomad, ljubitelj miru in tišine, ki si poišče družbo le ob parjenju, pa te milosti ni bil deležen. V zale-

STEKLINA NA OBMOČJU SR SLOVENIJE

Od 1. do 30. junija 1984 so z območja 36 slovenskih občin laboratorijsko preiskali na steklino 141 živali, in sicer: 71 lisic, 16 psov, 19 mačk, 1 govedo, 1 prašiča, 24 glav srnjadi, 4 jazbece, 1 dihurja, 2 kuni, 1 podgano in 1 veverico.

Virološki inštitut Veterinarskega oddelka Biotehniške fakultete v Ljubljani je ugotovil steklino pri 13 živalih z območja 9 občin: Litija (3 lisice), Ljubljana-Siška (1 lisica), Maribor (1 lisica), Novo mesto (2 lisici), Sevnica (2 lisici), Slovenska Bistrica (1 lisica), Slovenske Konjice (1 srna), Titovo Velenje (1 lisica) in Trebnje (1 lisica).

Ljubljana 6. 7. 1984

Od 1. do 31. julija 1984 so z območja 35 slovenskih občin laboratorijsko preiskali na steklino 146 živali, in sicer: 97 lisic, 9 psov, 8 mačk, 1 galeba, 2 veverici, 1 zajca, 17 srn, 1 gamsa, 7 jazbecev, 1 kuno, 1 podlasico, 1 morskega prašička in 1 risa.

Virološki inštitut Veterinarskega oddelka Biotehniške fakultete v Ljubljani je ugotovil steklino pri 27 živalih z območja 11 občin: Dravograd (1 lisica); Kočevje (1 lisica in 1 ris*); Koper (2 lisici); Litija (5 lisic); Ljubljana Moste-Polje (1 lisica); Ljubljana Vič-Rudnik (1 lisica); Novo mesto (3 lisice); Sevnica (2 lisici in 1 jazbec); Slovenska Bistrica (4 lisice); Slovenj Gradec (5 lisic) in Trebnje (1 lisica).

Ljubljana, 6. 8. 1984

Republiška veterinarska uprava

* Steklino pri risu iz Kočevja so ugotovili v Veterinarskem zavodu v Zagrebu.

vznemiri že tedaj, če kdo omeni, da je videl pet, šest merjaščevih ščetin. Podobno kot pri srnah. Naš »človeško-lovski programator« ga je shranil v spominu le kot starožitno relikvijo, kot eno zadnjih kartic, ki ji ne pripisujemo nobenega posebnega pomena več. Manj kot navadni pižmovki, ki je s svojim krznom pritegnila pozornost ženskega sveta. Ris je zapustil lovsko omizja in poživljajoče pomenke lovske tovarišije ob temni barberi in iskrecem se tramincu na zadnjih pogonih z lovskimi krsti in lovskimi ropoti. Nehal je obstajati kot hvaležna duhovna hrana in dramilo, ki drži lovsko žilico v opojni, dražljivi napetosti. Piko na i pa je nedvomno postavila tista Konečnikova kokoš, ki je pred risovimi šapami znesla lepo belo jajce, jajčece. Bolj ponižujočega protesta, ki bi tako dokončno prizadel njegovo čast, še ni pred njim doživel noben ris. Če to protestno dejanje prevedemo v človeško govorico, bi mu lahko pripisali takle očitek:

— Sleherno ščene lahko kuri zavije vrat, jajca, ki bi ga spil vsak boljši italijanski tenor, pa ne zna znesti!... Ne, ta razlaga še ni dovolj krepka. Dejanje kure ima bolj žaljive in kosmate poudarke: — Nobena ohcet, nobena kraljevska pojedina ne mine brez kure, nisem pa še slišala, da bi si kak boljši angleški gentleman zaželel risove »moške pravice« na oko!...

Ris se je vrnil v naše gozdove in iz podzemlja naše lovske zavesti. Davna prikazen je spet tu. Pričakali so jo naklonjenost učene govorjene in tiskane besede, dvom nevernih Tomažev in gorjača na bojišču besedne polemike. Svojo mehko šapo, v kateri v krempeljnih gubah tiče kot nožki ostri vpotegljivi krempeljci, je položil na katedro biotehniške fakultete, povohal elektronsko televizije in popraskal na vrata, kjer kujejo predloge predpisov in postav, koliko življenjskega prostora mu bodo odmerili in kje. Povsod pa ga spremlja dobra misel Konečnikove Cilke, da so risi le odšli v prostost, ne pa v nove kletke, in dobra želja Konečnikovega Maksa, da risu, če smo ga že naselili, odrajtujemo tisto, kar mu gre in kolikor mu gre. Naša kolektivna zavest ali »kolektivni lovski spomin« pa je ob vsem tem še rahlo zmeden. Z risom nimamo ne širšega izkustva ne pravega jezika za lovske zgodbe, ki jih utegnemo premlevati ob vsaki uri ob vsakem dnevnem času. Premalo je v našem izkustvu vedenja o življenjskih navadah risa pri nas, da bi o njem govorili kot o medvedu, jelenu in ščetinarjih. Ris nas je zalotil na čistini.

Presenečeni hlastamo za lovsko modrostjo o risu pri vzhodnih in severnih narodih, ki so ga ohranili in imajo ustrezno izkustvo o njegovih vedenjskih navadah. Želimo si trdne vednosti o teh navadah, zanimajo nas sleherne nadrobnosti. Radi bi si skovali nekakšen obrazec, nekakšne note, po katerih bi peli ode in hvalnice, žalostinke in zamerljivke na risov račun, kot jih imamo za druge lovne živali. Obrisi takega obrazca, takih not pa pri nas tudi za risa že obstajajo. Obstajajo v doživetjih in osebem izkustvu lovca vseh lovcev Maksa Konečnika. Preden spregovorimo o njih, pogledjmo, kako smo navadni zeleni smrtniki v zadnjih desetletjih doživljali risa. Lovca, ki je željan nenavadnih zgodb, je treba nekaj časa namakati v potrpljenju z epizodnimi zgodbicami, da delo mojstra jasneje zablesti.

Navadni zeleni smrtnik na risovi sledi

Risove kože, ki prinašajo srečo: Pred kakšnimi dvajsetimi leti smo imeli v Titogradu medrepubliško tekmovanje

radijskih šolskih ur. Po večdnem dokaj napornem poslušanju in ocenjevanju teh oddaj so nas gostoljubni gostitelji peljali na izlet prek Cetinja v Budvo v Črnogorskem Primorju. S te zgodnje pomladanske poti so se mi zarezale v spomin zlasti štiri stvari: Prvič — spretnost in prisebnost črnogorskih šoferjev, ki so drveli po nevarnih in vijugavih cestah nad prepadi in drug pred drugim, nasproti vozečim ustavljali na nekaj metrov. Dotlej sem namreč mislil, da bolj sodijo v junaško legendo kot pa v tehniko... Drugič — živo zlato zorečih pomaranč na mrkem pobočju oljčnih gajev pod Lovčenom. Tako sem si v otroštvu predstavljal svetopisemski raj. Samo stegneš se, odtrgaš sladki sadež in ugrizneš, potem pa skočiš na glavo v toplo morje... Tretjič — guslar v noči gorske vasi, ki je pobožno in zavzeto guslal na eni struni in pripeval junaški ep iz bojev s Turki, nad nami pa je na čistem nebesnem svodu krožil sam Gagarin. Tedaj sem razločno začutil relativnost našega, zgodovinskega časa, ki ga merimo z leti, stoletji in tisočletji in

onega, vesoljskega, ki ga merimo s svetlobnimi leti... Četrtrič — značenja navzočnosti risa v Reki Crnojevića, manjšem črnogorskem kraju, kjer se Skadarsko jezero z majhnim fjordom zajeda v celino. Na kratkem postanku sredi belega dopoldneva me je pritegnil majhen živilski trgec. Imel sem kaj videti, svojim očem nisem mogel verjeti. Dvakrat sem jih pomel, če vidim prav — na eni izmed treh, štirih zaslonih stolic s kajmakom, ovčjim sirom, zelenimi limonami iz Primorja, narodnimi vezeninami in pisanimi torbami naštejem med jančimi kožami reci in piši kar štiri presušene, nestrojene risje kože. Dve večji, dve manjši, očitno koži doraščajočih risjih mladičev. Za to improvizirano stojnico pa je stal možak srednjih let, napol v narodni napol ovčarski opravi, značilen tršat Črnogorec, ki potrebuje za svoje slovesne gibe ves pločnik, kadar gre po ulici in razpravlja s prijateljem. Od presečenja sem pozabil odpreti usta in zastaviti stoično mirnemu možaku, ki je zrl nekam v daljavo v smeri jezera, vsaj tista znana, že klasična vprašanja iz abecede novinarskega pisanja: Kdaj, kje, kako, zakaj?!... Pa je bilo najbrž bolje tako, saj bi trčila dva popolnoma nasprotna pogleda, dve pojmovanji, ki se bosta kdo ve kdaj izenačili na kdo ve kateri ravnini; na eni strani kranjska lovska pamet, natrpna z učenostjo in

moralko iz lovskih priročnikov, na drugi pa praktična, nesentimentalna pamet ovčarja, ki varuje svojo čredo pred volkovi s petelinko, ris pa mu prav tako pomeni škodljivca, ki ne zasluži drugega kot svinčeno točo. Še dolgo je hodila za menoj misel, da je možak pokončal zadni risji skot na jugovzhodu naše dežele in da je v lovskih priročnikih tudi tisti zadnji odstavek, ki govori o tem, da pri nas še premoremo risa, s to večletno bero popolnoma odveč. Razmišljal sem tudi o tem, od česa so risi živeli na pustem črnogorskem krasu. Spomnil sem se, da so se najbrž gostili s perjadjo, ki je je ob Skadarskem jezeru dovolj. Kaže, da sem se motil. Na zavodu za zaščito kulturnih, zgodovinskih in naravnih spomenikov v Titogradu zatrjujejo, da ne pred vojno ne po njej ob Skadarskem jezeru niso zaznamovali nobenega ustreljenega risa. Zadnji da je bil leta 1881 uplenjen pri vasi Opasnica ob istoimenski rečici v hribovju Komovi, ki se navezuje na gorovje Prokletije na albanski meji. Sicer pa koža, ki želi postati blago in obešena v hiši prinašati srečo, pravzaprav lahko pripotuje od daleč. Po Ljubljani se na primer sprehaja neko žensko bitje, ki na svojem povitem telescu razkazuje krznen plašč samega puščavskega risa — karakala. Poslal ji ga je mož iz Iraka. Tudi meni je sčasoma postalo žal, ker zaradi predsodka, da

se lovcu ne spodobi kititi s tujim perjem, nisem pokupil vseh tistih risjih kožic v Reki Crnojevića. Pred časom sem brez takih pomislov kupil lep lisičji kožuh, ki sem ga vsaj 30 let obljubljal boljši polovici. Kaj morem za to, če se me lisice na daleč ogibljejo kot hudič žegnane vode. Edina, ki mi je bila pripravljena prodati svoj kožuh, je bila garjava, sirota.

Baletnik s Kalemegdana: V človeku zatli želja, da bi videl živega risa, ki ga ljubljanski živalski vrt še ni premogel. Našel sem ga v beograjskem na Kalemegdanu, kamor sem zahajal v odmorih, pa pred odhodi vlaka ali letala. Nekatere živali po videzu v ujetništvu zelo osiromašijo predvsem zaradi skromno odmerjenega bivalnega prostora. Zveri iz rodu mačk pa, se mi zdi, da obdržijo več tiste prvinske svežine vsaj v kožuhu. Gledal sem tega viteza starih gozdov, kot bi ga vzel iz izčrpnega in jedrnatega poljskega priročnika — močno telo na krepkih dolgih nogah, okroglasta glava s kratkim gobcem, pokončni, trikotni, po konjsko rahlo usločeni uhlji s čopki temnih trdih dlak na vrhu. Ti zasukljivi uhlji so kot občutljiva radiolokacijska naprava, ki ujame in odmeri vse šume in zvoke. Francjožefovski zalizki na straneh gobca mu avtoritativno in zastrašujoče povečajo masko, kadar zareži. Maska »obraz« s temnejšimi in svetlejšimi pisami, kot

V SEPTEMBRU zakon dovoljuje lov na vso nezaščiten divjad (lisica, pižmovka, siva vrana, sraka, šoja) ter na tu navedeno in prikazano divjad. Če je seveda odstrel planiran in lovska organizacija (LD, ZLD, LZS, OZD) s svojim sklepom lovne dobe na kako divjad ni skrajšala oziroma lova ni povsem prepovedala.

navadni jelen samec in jelen damjek-samec

košuta navadnega jelena in tele ter damječja košuta in tele

divji prašič
Pozor, odstrel vodeče svinje ni dovoljen!

srnjak

srna in mladič

muflon oven in muflonka ter jagnje

gams kozel

gamsja koza in mladič

jazbec

volk (po odločbi)

polh od 25. 9.

njivska gos

mlakarica, črna lisica, regeljč, kreheljč

fazan

poljska jerebica

gozdni jereb — petelin

golob grivar, grlice

veliki kljunač in kozica

kragulj in skobec

10. IX. vzide ob 5.34 in zaide ob 18.23
25. IX. vzide ob 5.53 in zaide ob 17.54

= 2. IX.;
vzide ob 15.23
zaide ob 23.16

= 10. IX.;
vzide ob 20.19
zaide ob 6.31

= 18. IX.;
vzide ob 23.08
zaide ob 15.50

= 25. IX.

bi jih rahlo potegnil z ženskim črtalom za obrvi, mu sploh daje videz karnevalskega mefista. To še podčrtujejo kratek, do polovice črn rep in zgornji deli kožuha, ki jih je narava naškropila z bolj ali manj vidnimi pegami, da se v naravi spoje s sončnimi in senčnimi lisami. Trdijo, da planinca z bolj vidnimi, nižinca z manj vidnimi pegami. Opazovalca rado zapelje, da gleda ujeto veliko mačko na človeški način. Ena predstava mu pobudi drugo — filozof ali pesnik bo v vztrajni, mehki, skoraj baletni hoji iz kota v kot kletke našel prispodobo za nesvobodno, ujeto misel, ki med štirimi stenami išče izhoda, v lenobnem poležavanju, ždenju in mežikanju, ki se izmika tujemu pogledu pa prezir človeške rase... Okoreli tatič bo dobil privid jetniške celice, ki mu preti... Bruculja prvega letnika medicine, ki po pravilu ve skoraj toliko kot njen predstojnik, bo v živčni hoji risa po diagonali videla bolezensko vedenje živali... Biolog pa bo v tem videl enostavno, spontano sproščanje življenjske energije (bioenergetskega

potenciala) nomada, ki se v njem nako-piči za vse dejavnosti, ki jih mora opraviti v naravnem okolju za zadovoljitev vseh svojih potreb. V ujetništvu mu jih nekaj opravi človek.

Po televizijski oddaji o ruskem risu mi je prišlo na uho, da ris zlasti pri ženskem svetu potegne ta kratko. Ne premami ga niti njegov pegasti kožuh. Na njem najdejo polno napak: nesorazmerno majhna glava in kratek gobec v primerjavi z močnim trupom, prekratek rep in sploh je krvoločna zver in konec. Ne zasluži simpatij.

Zamerki gor ali dol. Če bi živel pred nekaj sto leti, pa bi moral za kako knežjo družino modre krvi izbirati simbolni motiv za rodbinski grb, bi bil v resni zadregi. Ali bi predlagal glavo razjarjenega risa, kakršno nariše Jurij Mikuletič, ali pa parček drobnih in ljubkih pogorelčkov, ki se mi sleherni leto vrnejo tisoče kilometrov daleč iz trop-ske Afrike in mi gnezdiijo na slemenski gredi brunarice Na gori pod Mokrcem.

(Se nadaljuje)

Previdnost tudi v jelenjem roku ni odveč

Mitja Rebec

Dogodek, ki ga bom opisal, se je lani 22. septembra pripetil mojemu lovskemu tovarišu Radu iz LD Senožee, sam pa sem le posredno sodeloval. Oba sva prepričana, da bo dogodek zanimiv in poučen še za marsikateriga lovca, ki se odpravlja na jelena v ruku.

Jelenji ruk je bil na vrhuncu, vreme je bilo suho in toplo, česar ne doživiš vsako leto ob tem času, svojo moč pa je dodala še polna luna, ki je, kot se zdi, jelenom še bolj ogrela že tako razvneti srca.

Rado je obljubil mlajšemu lovskemu tovarišu, da mu bo letos v ruku priklkal jelena, ki ga je prijatelj že več let želel upleniti. Naslednje jutro sta poskusila srečo v polju tik za vasjo. Rado je vedel, da se tam občasno pase manjši trop košut z enim ali dvema teletoma, ki ga budno pazi močan starejši jelen. Vedel pa je tudi, da se ob tropu zadržuje še en jelen, za katerega je po njegovem glasu in sledovih sklepal, da je nekoliko lažji in verjetno tudi mlajši kot jelen, ki je kraljeval tropu.

Tako sta lovca, polna upanja v lovski blagor, prišla v bližino polja še v jutranjem mraku, vendar je polna luna še dokaj močno razlivala svoj sij. Po krajšem postanku je Rado zarukal na rog. Ni še izzvenel zadnji akord, ko mu je kakih 100 m daleč že odgovoril razvneti svat z vsem svojim žarom. Kmalu sta zagledala tudi trop, vendar je bila svetloba še preslabotna, da bi lahko videla, katerega rukača imata pred seboj. Nista še mogla razločiti, ali se jima je odzval močnejši ali šibkejši jelen. Zato sta se odpravila v gmajno na drugo stran hriba, kamor se trop pomakne ob zori. Medtem bi se že toliko zdanilo, da bi lahko bolje ocenila, katerega jelena imata pred seboj. Ob zori sta potihoma poiskala primerno mesto na drugi strani hriba. Rado se je postavil na jasi pod borovec, le nekaj metrov od gostejšega grmičevja in mladega borovja, Matjaž pa nekaj korakov za njim. Tako sta čakala nekaj časa, zatopljena vsak v svoje misli. Rado s puško na rami se je počasi pripravljaj

na to, da dokaže lovskemu tovarišu, kakšen mojster je v oponašanju zaljubljenega in od ljubezni razvnetega kralja naših gozdov. Že ničlikokrat je privabil rukajočega jelena pred puškino cev, vendar pa je doslej ukri-vil prst na jelena le trikrat. In prav zato ga je Matjaž poprosil, naj tudi nje-ga vzame s seboj in vpelje v abecedo lova na rukajočega jelena.

Bilo je že čisto svetlo, ko je Rado z zategnjenim glasom začel »vabiti na boj« za oblast nad tropom razgretih košut. Zarukal je prvič, toda nič se ni zgodilo. Zarukal je drugič, misleč, da bo trajalo nekoliko dlje, da privabi jelena čez hrib. Tedaj pa kot strela z jasnega! Le nekaj metrov pred njim je v grmovju nekaj zapihalo in se premaknilo in že je v naskoku drvel proti njemu močan jelen s čudno na stran nagnjeno glavo. Razjarjen se je pihajoč z vso močjo pognal proti lovcu. Rado ni imel niti toliko časa, da bi snel puško z ramena, kaj šele, da bi pomeril in streljal. Rešilo ga je le to, da se je še pravočasno vrgel na tla na drugo stran borovca. Pri tem mu je rog odletel na eno, puška pa na drugo stran. Jelen je oba lovca tako presenetil, da niti Matjaž ni mogel storiti nič pametnejšega kot to, da se je umaknil. Sicer pa je bilo za strel tudi prenevarno, saj je bil med njim in jelenom Rado. Zaradi močnega naleta se je jelen ustavil šele kakih 20 metrov naprej. To je bilo dovolj, da se je Rado bliskovito pobral, pograbil puško in že lovil v križ strelnega daljnogleda orjaka, ki je znova napadel. Ko je bil le še štiri ali pet metrov pred njim, je odjeknil strel. Jelen je odskočil in kot prikazen izginil v goščavi.

Ko sta si lovca nekoliko opomogla in prišla do sape, sta preiskala nastrel. Takoj sta našla kri, drugih sledov, po katerih bi se dalo sklepati, kam je bil jelen zadet, pa ni bilo. Rado, izkušen lovec, se je odločil, da je najbolje nekoliko počakati, da se ranjena žival umiri in jo nato poiskati s psom krvosledcem. Z Matjažem sta odšla v vas po Radovega brak-jazbečarja Bobija. Bobi je resda še mlad, vendar ima že dovolj izkušenj v delu po krvnem sledu in tudi srčnosti mu ne manjka. Nekaj ur po strelu je Rado privedel Bobija na nastrel. Pes ga je z zanimanjem ovohal in na jermenu lovca takoj potegnil v smer, v katero je pobegnil jelen. Pes je zelo dobro izdeloval sled, čeprav krvi od nastrela naprej ni bilo več. Sled je vodil v čedalje gostejše grmovje, kjer se prepletata robida in brin, mladi borovci in najrazličnejše grmovje. Rado

September — mesec, ko v gozdovih odmeva jelenji ruk Foto J. Konečnik, Diana

je upal, da ga pes vodi pravilno, saj iz izkušenj vemo, da se ranjena divjad najraje zateče v gosto zaraščene sestoje, kjer ima mir. Po približno 500 m sleda je pes močnejše povlekel in nakazal, da je ranjena žival v bližini. Zato ga je Rado spustil, sam pa se je pripravil na dokončni obračun z jutranjim napadalcem. Dobrih 10 ali 20 m pred njim se je v močno zaraščeni kotanji začel boj. Bobi se je dobro držal, jelen je divje odbijal njegove napade na mestu. Rado se je na vse kriplje trudil, da bi ranjeno žival mogel ustreliti, vendar je bilo to nemogoče. Le lovci, ki lovimo na Krasu, vemo, kakšna je prava goščava, ki je za človeka v resnici nepredirna. Brž ko se je poskušal jelenu približati, da bi lahko streljal, se je ta znova umaknil v varno razdaljo in s še večjo ihto odbijal Bobijeve napade. Po kakih 10 minutah je bilo boja nenadoma konec. Bobi se je cvileč privlekel iz goščave, jelen pa je odskočil in pobegnil. Očitno je pes skupil močan udarec in Rado je bil vesel, da je odnesel celo kožo. Za jelonom ni bilo ne duha ne sluha, niti se ni dalo ugotoviti, v katero smer je pobegnil. Tudi tokrat ni bilo nobene krvi, razen na ležišču, kjer ga je Bobi presenetil. Pes se ni pustil več prepričati, da bi še sledil premočnega nasprotnika; zanj je bila stvar opravljena, ne pa tudi za Rada. Lovska vest mu je narekovala, da je ranjeno žival treba po-

iskati za vsako ceno. Spomnil se je tudi oglasa v Lovcu, s katerim je Janez Pernat tako nesebično ponudil svojo pomoč pri iskanju obstreljene divjadi s svojima krvosledcema. Tudi njegovi članki, ki so izhajali v Lovcu v nadaljevanjih, so mu dajali upanje, da še ni vse izgubljeno. Da pa le ne bi klical človeka iz, za današnje bencinsko sušne čase, zelo oddaljene Ljubljane, je najprej poprosil mene, da bi poskusil poiskati ranjenega jelena s svojim brak-jazbečarjem Agom, ki je sicer že v poznih zrelih pasjih letih, ima pa zato za seboj precej izkušenj v delu po krvnem sledu.

Dogovorila sva se, da naju bo spremljal lovec Milan, ki bo imel s seboj tudi Radova psa istrijanca in Bobija. Pač za vsak primer! Milan naj bi zasedel prehod na hribu, kjer vodi stečina divjadi; Rado je bil namreč prepričan, da bo šel ranjeni jelen — seveda, če ga bomo sploh dvignili — v to smer.

Približno 10 ur po strelu smo prišli na mesto, kjer je zjutraj Bobi našel ranjenega jelena. Vreme je bilo izredno suho in rahlo vetrovno. Goščava je bila nepopisna, kri pa samo na ležišču. Glasno sem podvomil, da bi bilo mogoče sploh kaj storiti s psom na slednem jermenju. Sicer pa je Ago vaju samostojnega dela pri iskanju obstreljene srnjadi, ki jo navadno zadavi in me nato pelje k plenu. To je praktično edini mogoči način sledenja na preveč zara-

ščenem Krasu. Toda obstreljeni jelen, jutranja izkušnja in ne nazadnje nasveti iz bogate zakladnice izkušenj vodnika krvosledcev Janeza Pernata so me silili, da kljub vsemu poskusim s sledenjem na trimetrskem slednem jermenju, saj bi me daljši sledni jermen tu le še bolj oviral. Rado je vzel mojo risanico, ker z njo nisem mogel slediti psu.

Ago je dodobra prevohal ležišče in takoj povlekel v hrib. Z največjo težavo sva se z Radom prebijala za psom skozi goščavo in neverjetno se mi je zdelo, da bi se lahko tam skozi prebil jelen, ki naj bi ga po človeški logiki pri tem oviralo še rogovje. Toda tudi mene so dolgoletne izkušnje naučile, da moraš na krvnem sledu popolnoma zaupati le psu, četudi za vodnika ni vidnih znakov, ki bi jih zapustila ranjena divjad. Tako je bilo tudi tokrat. Krv ni bilo niti v travi niti na podrastu, teren je bil trd, kraški, odtisov parkljev ni bilo. Skoraj sem začel dvomiti, da ga je Rado res zadel v pleče. Po približno pol ure sledenja in dobrem kilometru prehojene poti naju je Ago privedel na večjo, redko poraslo jaso med dvema gostima mladima borovima sestojema. Rado, ki je stopal nekoliko za menoj in natančno pregledoval prehojeni sled, saj vodnik za to nima dovolj časa, mi je nenadoma zaklical, da je našel kapljo krvi na prehodu med dvema grmoma, mimo katerih sva z Agom pravkar šla. Znova sva začela upati. Pred vstopom v novo goščavo pa je začel pes opisovati krog s kakimi 50 m premera, in ko ga je končal natančno tam, kjer ga je začel, je zavil v goščavo. Z Radom sva se strinjala, da je to znak, da bova jelena kmalu našla na ležišču — živega ali mrtvega!? Zato sem vzel Radu svojo puško, in že se je nadaljevala stara pesem skozi še večjo goščavo in spet brez krvi. Ago je bil z vsakim korakom živahnejši, vodil je mirno in zanesljivo. Najino upanje je raslo. Na najbolj neprimernem kraju pa je potegnil naravnost v takó gosto grmovje, da mu nisem mogel več slediti. Spustil sem jermen, da bi obšel grmovje in ga na drugi strani spet prijel, kot sem napravil že večkrat doslej. To pa je bila usodna napaka. Bili smo že tako blizu ležečega jelena, da je pes začel napadati kar s slednim jermenom za vratom. Petdeset metrov pred seboj sva zaslišala dobro znani globoki in ostrilaje in že se je začela gonja v hrib in na drugi strani navzdol. Prevečala me je ena sama skrb, kaj če se jermen zaplete v grmovje? Kako ga ustaviti,

kako sprčiti? Vsak vodnik ve, da je to v taki fazi iskanja nemogoče. Govoril sem si, da moram zaupati v srečo in izkušnost psa.

Pes in jelen sta bila že vsaj pol kilometra pred nama v dolini, ko se je gonja ustavila in je bilo slišati oster lajež na mestu. Z Radom sva drvela po stari poseki navzdol. Padel sem in se po zadnji plati peljal nekaj metrov novim dogodkom naproti. Rado je bil že v dolini in izza grmovja je odjeknil strel. Nato tišina. Tudi laježa ni bilo več slišati. Ko sem prišel do Rada, mi je še ves zasopel povedal, da je Ago ustavil jelena ravno na kolovozu med grmovjem in da je žival takoj po strelu odskočila in izginila. Tokrat je bil trdno prepričan, da je dobro zadel. Na novem nastrelu spet ni bilo nobene krvi, Ago se ni več oglašal in upal sem, da je edina možnost, da je jelen kje v bližini že mrtev. Pes, ki je značilen »pokazač«, pa potrebuje nekaj časa, da te pride poiskat in te pelje k plenu. Da ne bi izgubljala časa, saj se je sonce že močno nagnilo k zatonu, sva z Radom stopila vsak na svojo stran grmovja preiskovat. Po sto korakih od nastrela

se mi je ponudil enkratni prizor, ki ga poznajo in si ga tako strastno želijo le vodniki psov krvosledcev. Pred menoj je ležal močan nepravilen dvanajsterak, ki ga je zlatilo zahajajoče sonce. Za plečatom mu je zevala majhna izstopna smrtna rana, iz katere je začela šele zdaj vreti topla kri. Desno prednjo nogo je imel prestreljeno tik pod kolenskim sklepom. Na njegovem močnem vratu pa je kot zmagovalec po bitki počival Ago, ves penast in zasopel. Ko me je zagledal, je začel veselo mahati z repom, kot v opravičilo, ker mi ni prišel naproti. Prizor me je za hip prevzel. Ti trenutki so vrhunec lovčevega zadoščenja. Pes in človek sta živali skrajšala nepopisne muke.

Poklical sem Rada in mu že na daleč zaželel lovski blagor ob uspešno končanem iskanju in čudoviti trofeji. Tudi njega je močno prevzel prizor, ko je zagledal jelena. Kot pravi lovec je najprej zataknil Agu zeleno vejico za ovratnico, s katere je še vedno visel sledni jermen. Nato je dobil zadnji grižljaj in vejico plena na smrtno rano jelen, ki je moral z življenjem plačati jutranjo napadalnost. Na koncu sem lovskemu

tovarišu s ponosom ponudil — na štuli svojega klobuka — vejico, orošeno v krvi na smrtni vstrelni rani. S tremi zaporednimi strelmi sva izza hriba priklicala tudi Milana. Medtem ko sva ga čakala, sva z Radom ob jelenu za hip postala na častni straži, nato pa sva si žival nekoliko bolje ogledala. In šele zdaj sta njegova jutranja napadalnost in postrani zvita glava ob napadu dobila verjetno pravilno razlago; izpod pazduhe prve desne noge, po vratu navzgor na glavo in v desno oko se mu je risala še sveža brazgotina, ki mu jo je zadel močnejši tekmeč v boju za košutji harem. Nasprotnikov rog mu je iztaknil desno oko. Trdno sem prepričan, da je prav zato tako nerazsodno napadel človeka in ga na srečo zgrešil. Če zjutraj dogodki ne bi potekali tako, kot so, lovca verjetno ne bi namerila puške na takšnega jelena; očiščen, brez nog in glave, je tehtal 150 kg.

Tako se je znova potrdilo dejstvo, kako nepogrešljiv je v vsakem lovišču preizkušen krvosledec, ki edini lahko uspešno popravi lovčevo napako. Pokazalo pa se je tudi, da previdnost ni nikoli odveč, tudi v jelenjem roku ne!

Na rukališču

S. Živulović

Zlagani klic piščali

Nikolaj Lapuh

Petemu dnevu velikega srpana je ostajala le še petina. Pozno sonce pa je počasi lezlo z nebesnega svoda. Kope otav so se sušile v razgretim zraku, stogovi pa so bili polni dišečih suhih trav.

Ko je velika žareča krogla začejala toniti za Rjavino, je z Brišneka in Poljan rahlo potegnil gozdni veter proti Dvorjanskemu polju. Valovito je rinil trepetajočo vročino po dolini navzgor in skušal napolniti polje s svežino.

Listje drevja v gozdnem robu je z vetrom oživel, se obračalo in spremenjalo barvo. Stara kosa sta vse pogostejše priletavala na košenico in odletavala nazaj v gozd.

Povzpел sem se na prežo v staro drevo. Sedel sem in se namestil. Povil sem ogrinjalo, ga pripravil za vzglavje svojih jeklenih spremljevalki in izvlekel piščal. S pogledi preletavam polje do gozda, tja in nazaj, nazaj in zopet tja. Samo kosca sem opazil, ki je naložil nekaj zadnjih vil krme v lojtrnik, pa konja, ki se sklanja v zadnji meter zgrabljenega reda pokošenih trav. Potem sta odšla.

Počasi sem se obrnil proti zahodu za soncem. Še vedno je s slepečo svetlobo lebdelo nad počmi in vrhovi. Ni

se hotelo spustiti v zaton. Potem je vetrič razmaknil liste na drevesu in vroča svetloba mi je udarila v oči. Zaspilo me je, odmaknil sem pogled in ga uprl v zelenilo, da si spočijem oči. Ponovim z razgledovanjem lepega polja.

Daleč opazim rdečo liso. Srna je. Počasi obračam glavo na levo, vse vzdolž gozdnega roba do konca polja. Spet je potegnil vetrič iz gozda čez klobuke repuha v mojo smer. Potem močnejši. Ko se je umiril, se mi je zazdelo, da se spet žene. Toda drugačen. Prihajal je skozi gozd, nazaj vanj, pa spet bližajoč se, tanek in hiter, pa čudno hropeč. Ko je preskočil mejni potok, sem ga začel zaznavati tudi z očmi.

Gnal se je naprej po košenici, risajoč rdečkasto črto, pa ostro zavil v pentljo in zopet risal ravno črto. Oči so mi spreminjale zaznavo ušes: »veter« se je vse bolj začel oblikovati v bojujoča se srnjaka, njun boj pa v vrtinec, ki dviga in meša in vleče, popušča, pa spet močnejše zgrabi in spušča. Kot se zasaja strela, sta srnjaka obstala. Kreпки, močni živali; oče in sin. Poznal sem ju. Mlajši, najlepših let, hoče zagospodariti, starejši, še vedno močan in nevaren starec, ga potiska stran.

Pri priči spoznam, da po prvem dejanju prihajata na novo bojišče.

Spustila sta glavi, jih upognila proti sprednjim nogam in namerila rogovji drug v drugega. Stari se je začel približevati mlademu. Nepopustljiv ogenj je bil v nujnih očeh, izstopajočih v srd, besu in želji: kar je hotel obdržati oče, naj bi z bojem osvojil sin.

Najprej s hitrimi, potem z zastavnimi, pa hitrejšimi koraki sta se približevala drug drugemu. Udarila sta z rogovji, tiščala, odskočila pa spet udarila. Mišice na plečih so nabrekli, izstopile, napenjale koži od vratov do pleč, popuščale in spet siloviteje izstopale. Znova sta se oddaljila drug od drugega, se obrnila, stekla in naskočila. Po silovitem udarcu je stari padel, sin pa zmagovalno in izzivajoče stal za njim. Mlademu, ki je vse bolj čutil svojo moč, je narekoval nagon, da mora zmagati, da mora prevzeti prostor, ki mu je doslej gospodoval stari.

Staremu se je natekla nova moč. Pobral se je, se vzravnal, upognil glavo k sprednjim nogam. Vnovič so mu nabrekli mišice močnega vratu, tokrat močnejše, hitreje, besno in odločujoče. Mlajši se obrne, zanosno in podcenjevalno stopa od starega, pa se spet obrne. Takrat stari silovito napade, mlademu uide čas. V svojo obrambo je samo sklonil glavo. Udarila sta in sklenila rogovji.

Robustno in debelo, skoraj do šil okrenelo rogovje starega se je spelo z okrasom mladega lepotca. Napel je močni vrat, oči so mu izstopile, iz grla je stisnil čuden glas in s strašno močjo sunkovito dvignil glavo ter zamahnil z njo. Ko je na koncu zamaha zavrnil vrat, sta se rogovji razklenili. Mladega je vrglo v zrak in potisnilo čez starčev hrbet. Potem je sila popustila in mladčeva lastna teža ga je zvlekla nazaj na tla. Stari se je že obrnil in napadel znova. Moč pa mu zgineva, napad porabi za vcepljanje strahu. Kakor bi z rogovjem oral zemljo, se približuje tekmeču. Potem udari, tišči in rine ter zmaguje in zmaga.

Zmagoslavje prekanjenosti in moči, navad in poguma nad mladostno močjo, pogumom in željo.

Radovednež

Foto J. Pesjak

Mladi vstaja, stari se obrača. Bes še ne mineva. Stari spet hrope, sklanja glavo. Potem mlajšega požene in goni v podkev, oba kažeta jezik in znoj jima temni života. Oddaljujeta se in vračata. Naenkrat pa v črti do poljske poti. Mladi jo je preskočil in se začel ustavlati. Stari je zaostal, prišel do poti in obstal. Globoko je dihal in začel pozabljati prestani boj.

Starec je še vedno ob meji, ki jo je med obema določil in označil on. Čas opoja njegovega zmagoslavja porabljam za shranjevanje doživetega v zakladnico spominov, ki ni dana vsakomur. Potem začnem trenutke spreminjati v odločitve: naj začnem novo dejanje za starega. Pravzaprav ga iščem že od lanskega prska. Tudi takrat se je bojeval s svojim debelim, skoraj šilastim rogovjem. Pregarjal je druge, bodel in gospodoval. Previdnost in prekanjenost sta vraščeni vanj. Vedno je vedel, kdaj priti in oditi. Mladega tudi poznam. Hoče ta prostor in zanj se bojuje. Osvojiti ga mora, saj mu tako narekuje zanj edini in vzvišeni zakon Narave. Prepričan sem, da bi v prihodnjem boju mladi zanesljivo zmagal. In stari bi po zgubljenem boju moral oditi v grmovja in iskati robov miru, da se izogne preganjanju.

Zato bo tako prav, četudi najin spopad ne bo pošten.

Namenil se je nazaj, na prizorišče zmagoslavja. Vzravnano stopa, mišice mu še niso popustile. Toda v plečih in vratu je lažna moč. Zato naenkrat začne postajati, omahovati. Moč mu popušča, se izteka. Nova se mu ne nateka več, starca objameta nemoč in praznота. V vnovičnem boju bi mu mladi gotovo odvzel krono zmage.

Prvič poskusim z goljufijo. V dlan stisnem piščal. Nežno fipnem v nasprotno smer. Starec obstane, toda daleč je. Opazujem ga in čakam. Potem se odloči. Prihaja. Zdi se mi, da svežina leze vanj, da bi spet dal del sebe prihodnosti, svojemu nasledstvu.

Vnovič milo fipnem. Zlagani nevestin glas tokrat pošljem v njegovo smer. Pa drugič. Zatrdno se je odločil. Počasi prihaja, kakor da mu ne sme nič uiti. Odložim piščal. Opazujem njegove gibe, njegovo vedenje. Zdaj sva si blizu.

Še vedno verjame v klic, išče v svoji višini in pri tleh. Spremljam ga. V majhnem krogu ga vidim še bliže, pa razločno tudi posamezne trave, ob njem pa temno senco njegove usode, ki ga pelje k njegovemu koncu. Bolj sva si blizu, bolj se mu slepota ljubezni preobrača v previdnost. Odslej je ozka

konica steklene zenice prilepljena na njegovo utrujeno pleče. Ko je postal, je spoznal ukano. Takrat je švistnilo v splahnelo kepo njegovih mišic. Vzpel se je, kakor bi bil tudi v zraku gospodar prostora, potem pa v skokih proti zaprtemu gozdu. Zazdelo se mi je, da hoče premeriti prostor, ki sem mu

ga vzel in dal drugemu. Šele zdaj je sonce tonilo, samo del ga je še gledal izza Rjavine in njegovi nagnjeni žarki so risali dolge pramene čez Ledevnico. Pozlatili so peneče se rdečilo njegovega življenja, ki je odtekalo med drobne cvetove in risalo krono sinu umirajočega starca...

Po lovskem svetu

Gibanje številčnosti volkov v Evropi od leta 1972–1979

Na generalni skupščini CIC (Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi), ki je bila od 11. do 15. maja letos v Innsbrucku, je na zasedanju komisije za veliko divjad palearktične regije sovjetski predstavnik G. V. Visjaščev¹ prebral referat z zgornjim naslovom. Pri nastajanju referata sta sodelovala tudi A. N. Filimonov in Y. P. Yasan. Ker je referat izredno zanimiv (dobil sem ga v angleščini), sem ga prevedel in priredil in ga objavljamo kot informacijo v našem glasilu.

Korenite spremembe naravnih razmer v značilnih volčjih biotopih so v Evropi vplivale tudi na dinamiko gibanja številčnosti volkov v palearktični regiji. Po

zaslugi mnogih koordinatorjev CIC so lahko sovjetski znanstveniki, ki se ukvarjajo z biologijo divjadi, pripravili natančno analizo o stanju volčjih populacij na Poljskem, Portugalskem, v Franciji in na Norveškem. Za podatke iz teh dežel se zahvaljujejo prof. Dzielowskemu, mr. Bughalu in drugim strokovnjakom CIC, pa tudi mnogim drugim uradom, ki so jim poslali dragocene zapiske s številnimi novimi podatki. Pri tem obžalujejo, da jim ustreznih podatkov niso poslale tudi druge dežele, ki so prav tako včlanjene v CIC. Zaradi pomanjkljivih podatkov iz teh dežel so morali uporabiti podatke dr. Mecha iz leta 1979 (objavljeni 1982), saj so le tako lahko primerjali značilnosti volčjih populacij v zahodni Evropi in Aziji. Za popolnejšo primerjavo so uporabili

¹ Načelnik glavne uprave za varstvo narave in lovstvo pri Kmetijskem ministrstvu SZ.

Značilna postava volka

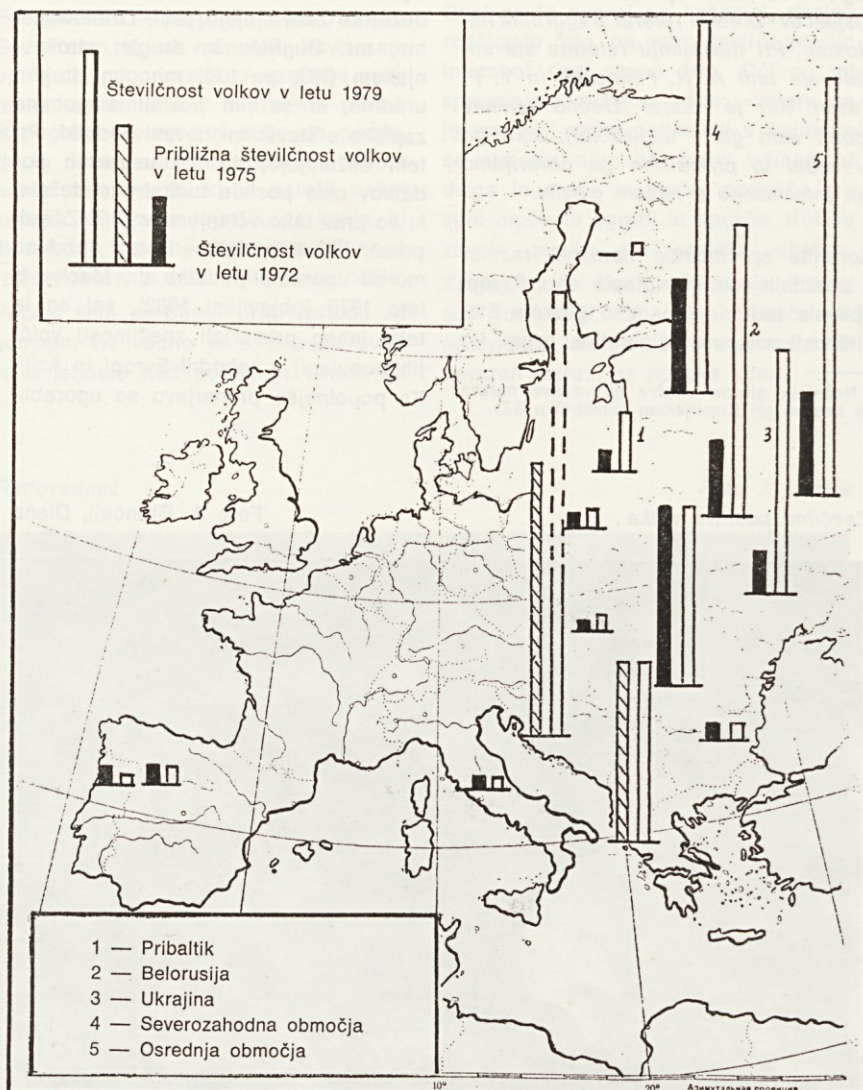
Foto A. Brancelj, Diana

Volk iz slovenskih gozdov

Foto A. Brancelj, Diana

tudi podatke republiških lovskih organizacij v SZ iz leta 1979. Ti podatki so pomembni zlasti zato, ker število volkov v SZ po letu 1975 nenehno narašča. Številčnost je močno narasla zlasti v zadnjih štirih letih (1980 do 1984).

Danes živi v zahodni Evropi od 7000 do 10 000 volkov. Najbolj izolirane in številčno majhne so volčje populacije na Pirenejskem in Apeninskem polotoku. Populacija volkov, ki se je v začetku 20. stoletja razvila v Franciji, je postopoma izginila (nekako v tridesetih letih tega stoletja) (Beaufort, 1968). Leta 1979 je živelo na Pirenejskem polotoku (po Mechu, 1982) skupno le še okoli 300 volkov. Na Portugalskem se je število volkov nenehno zmanjševalo in se je leta 1972 znižalo za polovico (Zimen, Boitani, 1979). Številčnost volkov v Španiji je še vedno bolj ali manj nespremenjena (ocenjena je na okoli 200 volkov — po istem avtorju), če upoštevamo, da volkovi od tod vpadajo in se razširjajo v bližnje portugalske province Protalebre, Evora in Beiau (Paixao de Nagaches, 1975). Očitno pa je prav ta migracija povzročila populacijske težave pri španskih volkovi, ki živijo v okviru samostojne populacije ob rekah Taho in Gvadiana. Toda poleg nevarnosti, da se bo število tamkaj živečih volkov zelo zmanjšalo (zaradi izoliranosti njihovih populacij), se je kasneje na Portugalskem pa tudi v Španiji (po Fosecu, 1982) pojavila še resnejša nevarnost, ki ogroža tamkajšnje volkove. Gre namreč za pojave križanja volkov s podivjanimi domačimi psi, ki žive prosto in se izogibajo človeka. Prav ta hibridizacija izredno ogroža čistost volčje vrste.

Volčja populacija, ki živi v osrednjem delu Apeninskega polotoka (v Italiji), je znatno manjša od populacij na Iberškem polotoku in ocenjena na vsega okoli 100 volkov (Zimen, Boitani, 1979). Populacija je v tem delu Evrope ostala številčno enaka kot prejšnja leta (Mech, 1982). Problem križanja volkov s podivjanimi psi je zelo očiten tudi v Italiji. Mech (1982) pravi, da je postala stabilnost volčjih populacij negotova in dvomljiva zaradi uničevanja (degradacije) nekdanjih dobrih volčjih biotopov. Položaj volkov je nekoliko manj vznemirljiv na jugu srednje Evrope, kjer živi samostojna in neodvisna volčja populacija, ocenjena na 6500—9500 volkov. Populacija živi na območju Jugoslavije, Romunije, Grčije in v nekaterih območjih Bolgarije in Slovaške. Očitno pa je tudi ta populacija povezana z volkovi, ki živijo v karpatskih območjih Ukrajine,

čepprav je bila svojčas še izolirana od volčjih populacij v evropskem delu SZ. Kot je opaziti, je prav ta populacija zelo stabilna (Zimen, Boitani, 1979; Mech 1982). Njeno življenjsko območje se močno spreminja zaradi vedno večjih človeških posegov v okolje in živali si iščejo nova, za življenje ustrezna območja. Kljub dokajšnji številčnosti drugih vrst plenilcev pa jim naravne razmere zaenkrat še omogočajo obstoj. Da je ta volčja populacija precej stabilna, lahko sklepamo tudi po dejstvu, da volkove dokaj intenzivno odstreljujejo (Suminski, 1975).

Volčjih krdel, ki živijo na Poljskem in Finskem, ne moremo imeti za skupno in neodvisno populacijo, saj je sedanjí dvig številčnosti, ki so ga zabeležili v teh območjih, gotovo povezan s povečanjem števila volkov v SZ. Na Finskem je živel leta 1972 le 15 volkov, ki so jih odlovili v SZ in jih izpustili v tej državi (Zimen, Boitani, 1979). Volkovi so se iz Finske gotovo širili tudi v druge skandinavske dežele, hkrati pa se je zato dvignila tudi številčnost volkov na Poljskem (Björval, 1982). Do današnjega časa se je številčnost volkov podvojila, saj so že leta 1981 v nekaterih območjih Poljske zabeležili 1,5 do 2-krat povečano številčnost (več kot 300 do 400 volkov) — po ustnih podatkih Dzieciolowskega (Zimen, Boitani, 1979, Mech 1982). Omenimo naj, da živi v nekaterih gozdnatih delih Poljske na 1000 km² tudi do 12 volkov.

V SZ živi danes okoli 90 000 volkov. Približno 32 000 se jih zadržuje v evropskem delu SZ, drugi pa naseljujejo azijski del. Sovjetski raziskovalci ocenjujejo, da se je do leta 1972 (Bibikov, Filimonov, 1974) številčnost volkov povečala za 1,5-krat. V posameznih območjih se številčnost seveda povečuje različno. Volkovi so se v SZ najbolj razmnožili v štiridesetih letih tega stoletja (ko so zaradi 2. svetovne vojne popolnoma prenehali z odstrelom volkov), od začetka šestdesetih do konca sedemdesetih let pa je njihova številčnost drastično padla in skoraj dosegla eksistenčni minimum. Leta 1972 je živel v evropskem delu SZ (vključno s Transkavkazom) le 7500 volkov. Volčje območje je bilo raztrgano, z vmesnimi predeli, kjer volkov sploh ni bilo. Zato so imela nekatera območja zelo visoko populacijsko gostoto (več kot 10 volkov/1000 km²), v manj ustreznih območjih pa je bila populacijska gostota manjša (2—3 volkovi/1000 km²). Do leta 1979 pa se je številčnost volkov povečala kar za 4-krat in še več (slednje velja za

Glavni čutili pri volku sta voh in sluh; manj razvito je čutilo za vid

Foto A. Brancelj, Diana

območja z večjo pop. gostoto). Okoli leta 1979 v osrednji Ukrajini (evropski del SZ) le še v petih okrajih niso opazili volka, povsod drugod pa je bila populacijska gostota teh plenilcev prevelika.

Pri analizi vzrokov, ki naj bi odgovorila na vprašanje, zakaj so se začeli volkovi naenkrat tako razmnoževati in razširjati svoje življenjsko okolje, je treba predvsem upoštevati dejstvo, da so v SZ prav v teh letih opravljali veliko biotehniških posegov, ki so v tamkajšnjih loviščih povzročali hiter številčni dvig vseh vrst parkljaste divjadi, ki je volkova osnovna hrana. Številčnost parkljaste divjadi je dosegla svoj vrh v sredini sedemdesetih let tega stoletja. Lovci na volkove, ki so bili značilni za obdobje pred letom 1970, so zaradi že omenjenega drastičnega zmanjšanja številčnosti volkov izginili. Iz istih vzrokov narašča številčnost volkov tudi v srednjem in južnem delu evropskega dela SZ. Volkovi se naglo širijo tudi v območja, kjer jih prej sploh ni bilo.

Na evropski celini pa so, kot smo že omenili, številčno borne in izolirane volčje populacije, ki živijo na Portugalskem, v Španiji in v Italiji. Kot je videti danes, bodo te populacije izumrle ali se genetsko izrodile zaradi hibridi-

zacije in ekološkega tekmovanja s številčno močnejšimi podivjanimi psi. Populacije volkov na Češkoslovaškem in v Bolgariji so precej stabilnejše in manj ogrožene. Sovjetski znanstveniki so med drugim opozorili, da je treba natančno spremljati številčnost volkov v Jugoslaviji,² Romuniji in Grčiji in prav tako v SZ. Menijo, da lahko zagotovimo stabilnost volčjih populacij le tako, da spremljamo njihovo številčnost. Pri tem opozarjajo, da prihaja v vseh evropskih območjih, v katerih živijo volkovi, do velikih sprememb, ki jih povzroča človek, zato se razmere za ustrezen razvoj in obstoj volkov naglo slabšajo. Kakor koli že, volka moramo imeti za potrebno zver oz. plenilca, ki je sestavni del naravnih ekosistemskih območij. V vseh teh območjih mora seveda živeti naprej, vendar v takšni populacijski gostoti, ki je za določeno območje primerna. V SZ ugotavljajo, da pri njih ni nobene potrebe, da bi volka zaščitili, dogovarjajo pa se za območja, v katerih bi ustanovili volčje rezervate.

² Zanimivo bi bilo izvedeti, kje so sovjetski raziskovalci dobili podatke o številčnosti volkov v Jugoslaviji, saj tako kot jaz tudi oni (razvidno iz originalne skice) v tako visoko številčnost volkov v naši državi ne verjamejo — (op. prev.).

Prevedel in priredil Boris Leskovic

Lovska organizacija

Ob 35-letnici gojitvenih lovišč Slovenije

Te dni mineva 35 let, kar so bila z odlokom tedanje vlade LR Slovenije ustanovljena gojitvena lovišča in vode. Ustanovljena so bila pod imenom Uprava državnih gojitvenih lovišč LR Slovenije (in so zajemala tako lovstvo kot ribištvo).

Gojitvena lovišča in vode so ustanovili predvsem na pobudo tedanjega podpredsednika vlade Ivana Mačka-Matije, in sicer za posebne namene; na velikih zaokroženih površinah in vodah so želeli divjad predvsem obvarovati in jo razširiti tudi na druga območja. Divjad je bila med vojno, še bolj pa po vojni, močno razredčena. Lovstvo in ribištvo se je šele začelo organizirati, gospodarjenje, gojitev divjadi in izvajanje lova še niso bili utrjeni. Ta problem je bilo v razmeroma kratkem času mogoče rešiti le s posebnim režimom gospodarjenja, s centraliziranim in strogo predpisanim enotnim načinom varovanja divjadi in voda ter z vestnim nadzorovanjem izvajanja lova in ribolova. Takrat so se prvič pojavili poklicni državni lovski (ribiški) čuvaji, ki so bili uradne osebe, pooblaščenice za varovanje divjadi in voda.

Ob ustanovitvi so ta lovišča merila skupno kakih 300 000 ha in so obsegala visokogorska, kraška (Snežniške planote in Kočevsko) in nižinska (Prekmurje) območja. V glavnem še vedno obsegajo ista območja z 226 00 ha lovnih površin in s 645 ha vodnih površin. Centralizirani obliki gospodarjenja so sledile razne razvojne naprednejše oblike gospodarjenja (npr. Zavodi za gojitev divjadi), danes pa so to organizacije združenega dela, katerih dejavnost je varstvo in gojitev divjadi, lov in ribolov. Te OZD, ki jih je danes v Sloveniji 10 (»Fazan«-Beltinci, »Triglavski narodni park«-Bled, »Kozorog«-

Maršal Tito z Ivanom Mačkom-Matijo na lovu v lovišču ZGD »Kozorog«-Kamnik
Foto M. K.

Kamnik, »Medved«-Kočevje, »Snežnik«-Kočevska Reka, »Pohorje«-Oplotnica, »Kompas«-Petrovci, »Jelen«-Snežnik, »Prodi-Razor«-Tolmin in Zavod za ribištvo Ljubljana), so združeni v Skupnost OZD za lovstvo in ribištvo Slovenije. V teh OZD je zaposlenih 170 poklicnih delavcev, predvsem lovskih in ribiških čuvajev, biologov, veterinarjev, gozdarjev in drugih.

Ko danes pregledujemo in ocenjujemo 35-letno delo in razvoj teh lovišč, naletimo na različna gledanja in ocene. Bistveno vprašanje pri tem pa je, ali so ta lovišča upravičila svoj obstoj in, ali danes še opravljajo svoje poslanstvo in upravičujejo družbeno potrebo po nadaljnjem obstoju. Delavci gojitvenih lovišč, lovci in ribiči so na svojem zboru, ki so ga imeli tokrat 11. 5. 1984 v Kočevju, ugotovili, da so svoje poslanstvo in delo dobro opravili, saj so osnovne cilje izpolnili, kljub raznim kritikam in očitkom. Dosegli so, da se je po vojni divjad iz teh lovišč razširila tudi v druga lovišča in da se je v raznih območjih Slovenije ohranila do danes. Uspešna so bila tudi razna naseljevanja in razseljevanja divjadi v druga lovišča. Pomislimo samo na naselitve že iztrebljenih avtohtonih vrst

divjadi (kozorog, svizec, ris) in na ohranitev ogroženih vrst (volk, divja mačka, divji petelin, medved, jerebica idr.). Po drugi strani pa naj bi ta lovišča po besedah tov. Ivana Mačka-Matije služila za državne potrebe, kar se je še posebej obneslo med blokado vzhodnega bloka v letih 1948 do 1953. Najbrž bi lahko našteali še marsikaj, vendar je poleg tega, da so uresničili začrtano, pomembno predvsem to, kakšen je položaj gojitvenih lovišč danes. Danes ta lovišča upravljajo lovci, ki so zaposleni v teh delovnih organizacijah pod posebnimi pogoji, ki jih poleg zakona o združenem delu narekujejo lovski in ribiški zakonodaja.

Slovenska gojitvena lovišča so bila praktično vsa leta odprta za domače in tuje lovce. Nikoli niso bila namenjena izključno za protokolarne namene kot v drugih loviščih Jugoslavije. Poleg tega so bila, razen spočetka, zelo malo subvencionirana (razen za posebne namene, kar ureja v zadnjih letih družbeni dogovor o varstvu določenih vrst avtohtone divjadi na določenih območjih). Za ta sredstva opravljajo delavci v »Triglavskem narodnem parku«-Bled, v loviščih »Medved«-Kočevje, »Jelen«-

Snežnik in »Kozorog«-Kamnik posebna dela zunaj rednega programa oz. letnih načrtov. Del teh sredstev (vseh je 8 mio) je namenjen tudi za raziskovalno nalogo »Mala divjad«. Pri tem naj pripomnim, da OZD s področja lovstva in ribištva od svoje dejavnosti, ki je leta 1983 znašala 165 mio din celotnega prihodka, poravnajo vse družbene obveznosti, tako kot vse OZD materialne proizvodnje. To pomeni, da lovstvo in ribištvo ni panoga, ki se ukvarja zgolj z varstvom divjadi, rekreacijo ali športom, ampak je tudi pomemben gospodarski faktor v povezavi s kmetijstvom in gozdarstvom. Delavci gojitvenih lovišč menijo, da se to dejstvo večkrat zanemarija in premalo poudarja, posebno v odnosu s kmetijstvom in gozdarstvom, ki vidita v lovstvu velikokrat samo škodo, ki jo napravi divjad na polju in mladju v gozdu.

Kmetijstvo — gozdarstvo — lovstvo in tudi ribištvo so dejavnosti, ki se morajo dopolnjevati in morajo biti življenjsko povezane zaradi skupnega interesa donosnosti in posebnih interesov v istem prostoru.

Po sprejetju Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč (Zakon o sladkovodnem ribištvu) se je uredilo precej relacij, ki do takrat niso bile čisto jasne. Tako danes gojitvena lovišča skupaj z LZS oblikujejo gojitveno in lovno politiko (ribiči z Ribiško zvezo Slovenije), in sicer na podlagi samoupravnega sporazuma o zagotavljanju posebnega družbenega interesa in za uresničevanje skupnih interesov na področju varstva in gojitve divjadi, ter enotne politike lovstva v SR Sloveniji. To je vsekakor pomemben dokument, ki ureja enotnost uresničevanja lovske zakonodaje in politike tako v LD kot v OZD za lovstvo in ribištvo.

Ko danes po 35 letih ocenjujemo delo poklicnega lovstva in ribištva, kar je že razmeroma dolga razvojna pot, ki je vodila skozi razne oblike upravljanja in gospodarjenja, lahko ocenimo, da je bil tedanji ukrep slovenske vlade tehten in pravilen. S praznovanjem 35-letnice se nedvomno manifestira in po-

trjuje družbena potreba po obstoju gojitvenih lovišč in voda. Zlasti se to potrjuje danes, ko z vsakim dnem vse bolj spoštujemo in cenimo našo naravno in kulturno dediščino, predvsem pa naravo z živalstvom, ki jo hočemo ohraniti kar najbolj izvirno tudi kasnejšim rodovom, kar nam je zlasti v gojitvenih loviščih in vodah še posebej uspešno ohraniti.

Ivan Nečemar

30 let lovske družine Mala gora

Do 2. svetovne vojne so na Kočevskem več kot 600 let živeli Kočevjarji, nemško govoreča manjšina, ki je ohranila svoj jezik in navade kljub odrezanosti od nemških dežel.

Druga svetovna vojna je našo domovino razkosala in Dolenjska je pripadla italijanskim okupatorskim enotam. Kočevjarjem tak razplet dogodkov ni ustrežal, zato so poslali svoje predstavnike k tedanjim najvišjim nemškim organom s prošnjo, naj jih vzame pod svoje okrilje. Ti so jim obljubili, da jim bodo njihovo prošnjo izpolnili. Tako so nemške okupacijske enote začele izseljevati slovenske družine iz območja Krškega in Brežic. Prazne slovenske domove so naselili Kočevjarji.

Preseljevanje se je začelo že jeseni 1941 in je trajalo do pomladi leta 1942.

Lov na Kočevskem je bil pred 2. svetovno vojno v glavnem v rokah manjšine, temeljil pa je na zakupniškem sistemu. Zakupniki divjadi seveda niso načrtno gojili, ampak so hoteli iz lovišča iztisniti čimveč koristi zase, zato so bile posamezne živalske vrste resno ogrožene. Ris je bil iztrebljen, volk in divji prašič sta bila v loviščih redka gosta, pa tudi jelenjadi je bilo malo in se je zadrževala le v strnjenih roških gozdovih.

Po končani 2. svetovni vojni so se razmere v Jugoslaviji temeljito spremenile. Vsa naravna in gospodarska bogastva so postala splošno ljudsko premoženje. Novi zakoni so tudi divjad obravnavali kot živa bitja in ji dodelili »prostor pod soncem«. Začeli so ustanavljati lovske organizacije in lovske družine. Na Kočevskem je bilo ustanovljeno GL »Rog« (zdaj »Medved«-Kočevje), leta 1946 pa LD Stara cerkev — Polom, ki je imela svoj sedež v Stari cerkvi pri Kočevju. Družina je upravljala obsežno lovišče, ki se je raztezalo od Kočevja, Starega loga in Smuke do Poloma. Članov je bilo iz leta v leto več in leta 1949 je prišlo do reorganizacije. Del članov in lovišča je ostal LD Polom, del pa je pripadel LD,

ki je dobila ime LD Kočevje; tako se imenuje družina še danes in ima svoj sedež v Kočevju. Tudi v LD Kočevje je članstvo naglo naraščalo, tako da je bilo treba ustanoviti še eno lovsko družino. Na skupščini LD Kočevje so o tem razpravljali novembra 1954 in sprejeli sklep, da se del članov odcepi in ustanovi novo družino. Spet je prišlo do delitve lovišča. Trinajst članov je ustanovilo novo lovsko družino, ki je dobila del lovišča od LD Kočevje, del pa od GL »Rog«.

Prvega oktobra 1954 se je 13 članov sestalo na ustanovnem občnem zboru, na katerem so uradno ustanovili LD Mala gora in izvolili organe upravljanja. Ko so za družino iskali ime, so se hitro ogreli za predlog Mala gora, saj leži pretežno del lovišča na tako imenovanem malogorju. Tako se družina imenuje še danes.

Nova družina je naglo dobivala nove in nove člane. Spomladi leta 1955 je štela že 22 članov in pripravnikov. Lovišče, ki ga je družina dobila v upravljanje (3649 ha), ni bilo urejeno. Marljivi člani so se takoj lotili dela in kmalu je bilo v lovišču polno solnic, krmišč, kaluž, prež, stez itd. V začetku leta 1956 so na enem izmed posvetov predlagali, naj bi v lovišču zgradili tudi lovsko kočo. Predlog

je bil sprejet in izvolili so gradbeni odbor. Kočo naj bi postavili na hribu Kren. Graditev je bila precej naporna, saj je bilo treba ves material zноситi do gradbišča. Delali so hitro in že oktobra istega leta so člani slavili veliko delovno zmago — otvoritev lovske koče na Krenu. Koča je postala središče dejavnosti družine.

Naslednji cilj, ki so si ga zastavili, je bil razvitje družinskega prapora. Prapor so razvili leta 1961. Na svečanosti so se zbrali številni okoliški lovci in predstavniki družbenopolitičnih organizacij.

Osnovni cilj družine pa je bil vedno gojitev in varstvo divjadi. Zaradi načrtnega in uspešnega gospodarjenja v lovišču so lahko že leta 1956 uvrstili v načrt odstrela posameznih vrst divjadi tudi odstrel jelena. Leta 1958 so uvrstili v načrt odstrela že medveda. Uplenil ga je sicer inozemski gost, izkupiček pa so uporabili za opremo lovske koče.

Kmalu je prišla deseta obletnica obstoja družine, ki so jo slavili v znamenju trdega dela in velikih uspehov.

Dvajsetletnico obstoja so proslavili tako, da so organizirali razstavo lovskih trofej divjadi, uplenjene v njihovem lovišču od ustanovitve. Na dvajseto obletnico obstoja spominjajo tudi značke, ki so jih izdali ob tej priložnosti. Na slovesnosti, ki so jo pripravili ob otvoritvi te lovske razstave novembra 1974, so se člani LD Mala gora pobratili z zamejskimi slovenskimi lovci iz Doline pri Trstu. Vezi med njimi so trdne, saj so postala vsakoletna srečanja lovcev obeh družin že kar tradicija. V vsakoletnem načrtu lovov je vedno tudi lov z gosti.

V lovišču družine živi predvsem velika divjad, zato so se člani želeli povezati s kako lovsko družino, ki ima v lovišču predvsem malo divjad. Leta 1976 je izvršni odbor družine navezal stike z LD Bučkovci pri Ljutomeru in se dogovoril o zamenjavi lovov med družinama. Zaradi velikega zanimanja za izmenjavo sta se družini leta 1977 pobratili. Tesno sodelovanje in izmenjava lovov koristi obema LD, saj se tako najbolj nazorno seznanjajo z gojitvijo in odstrelom posamezne divjadi.

Člani LD Mala gora ob 20-letnici (leta 1974)

Foto A. Ožbolt

Trideseta obletnica obstoja družine poteka v znamenju izmenjave dveh generacij. Med sedanjimi člani družine so le še trije od ustanoviteljev. Večina jih je že odšla v večna lovišča, kot navadno rečemo lovčevemu slovesu. Člani pa so bili marljivi tudi v tem obdobju. V lovišču stojita že dve lovski koči. Imenujeta se po zaslužnih preminulih članih — ustanoviteljih; koča na Krenu nosi ime Jenkova lovska koča, druga pa se imenuje Drnovškova lovska koča. Družina ima tudi lastno skladišče za uplenjeno divjad z vsemi potrebnimi hladilnimi napravami. V lovišču je več biotehničnih naprav za jelenjad in srnjad. Krmišče za divje prašiče je opremljeno z napravo Herkules, ki ob določenem času samodejno razmeče krmo. Urejeno je tudi mrhovišče za medveda in opremljeno z visoko zaprto prežo, s katere je mogoče varno opazovati medvede. Na krmnih njivah pridelajo toliko krme, da lahko založijo vsa krmišča v lovišču. Lani so napravili skladišče za krmo, tako da bodo lahko nemoteno krmili divje prašiče tudi pozimi, ko po dosedanjih izkušnjah krme te vrste na tržišču ni mogoče dobiti.

Lovišče družine je bogato z divjadjo. Zaradi načrtnega gojenja lahko pri odstrelu posameznih vrst divjadi posegajo tudi po zrelih živalih, katerih rogove dosega odličja, in niso redki uplenitelji, ki se ponašajo z vrhunskimi trofejami.

V lovski družini je danes 58 članov in pripravnikov. Vse

Predavatelji in tečajniki s tečaja za lovske čuvaje v Tolminu

več je mladih, in to je osnova, da se bodo tradicije in delo družine prenašale na mlajše rodove. Upam, da bodo stopali po poti svojih predhodnikov in znali spoštovati naravo in življenje v njej, da bodo varovali okolje, od katerega je odvisno vse naše rastlinstvo in živalstvo.

Ob tridesetem jubileju obstoja družine želim še obilo zdravih let in dosti lovskih užitkov trem našim članom ustanoviteljem, ki so še v družini!

Franc Novak

Tečaji za lovske čuvaje v letu 1984

Lovska zveza je v letošnjem letu organizirala tečaj za lovske čuvaje v Tolminu in Ljub-

ljani. V programu je bil tudi tečaj v Novem mestu, ki pa je zaradi skromnega števila prijav žal odpadel. Skupno se je tečajev udeležilo 86 lovcev, in sicer v Tolminu 42, v Ljubljani pa 44.

Zaključni izpit je v prvem preskusu opravilo 64 tečajnikov, 9 tečajnikov v Tolminu in 13 tečajnikov v Ljubljani pa je izpit ponavljalo. Pet tečajnikov, štirje iz Ljubljane in eden iz Tolmina, tudi drugič ni pokazalo zadovoljivega znanja iz lovske zakonodaje (imeli pa bodo možnost, da svoje znanje preskusijo še v tretje). Od 86 lovcev je tako opravilo izpit za lovskega čuvaja 81 lovcev, kar je gotovo lep uspeh.

Tečaj za lovske čuvaje, ki obsega 100 ur predavanj in traja običajno dva meseca — trikrat tedensko po 4 ure — je za udeležence dokaj zahteven in naporen. Vendar pa so po končanem tečaju vsi tečajniki zelo zadovoljni, saj si pridobijo veliko novega znanja, ki ga bodo lahko koristno uporabili pri varstvu in gojitvi divjadi.

Lovska zveza Slovenije bo z izobraževanjem lovcev nadaljevala tudi v prihodnje, da bi se lovci poleg osnovnega znanja, ki si ga pridobijo z opravljenim lovskim izpitom,

tudi dodatno izobraževali na tečajih za lovske čuvaje in v šoli za lovske tehnike.

Lojze Černe, LZS

Strelstvo in tradicije v LD Toško čelo

»Kot smo lani obljubili, smo letos ponovno pripravili meddružinsko strelsko tekmovanje v počastitev obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda. Čeprav so od ustanovitve minila že več kot štiri desetletja, želimo lovci-strelci obeležiti ta praznik z nadaljevanjem izročil OF in s spoštovanjem vrednot narodnoosvobodilnega boja. Prvič zato, ker še niso do kraja uresničeni cilji,

Strelsko tekmovanje je odprl najstarejši član LD Toško čelo Albin Brecljnik

Foto L. Pohar

Tečajniki za lovske čuvaje, ki so obiskovali tečaj v Ljubljani

Tradicionalnega strelskega tekmovanja ob dnevu OF na Toškem čelu se je udeležilo 68 strelcev iz vse Slovenije
Foto L. Pohar

za katere se je naš narod takrat bojeval, drugič pa zato, ker se v današnjih resnih časih vedno bolj zavedamo, da strelstvo ni samo šport, temveč tudi pomemben dejavnik naše obrambne zasnove. S temi besedami je 27. aprila letos starešina LD Toško čelo odprl tradicionalno meddružinsko strelsko tekmovanje, ki kot prvo v sezoni pritegne iz leta v leto več lovcev-strelcev iz vse Slovenije. Letos se ga je udeležilo 86 strelcev; 24 tričlanskih ekip in 14 posameznikov je tekmovalo v streljanju na glinaste golobe in z MK puško v tarčo »srnjak«. Vreme je bilo razmeroma hladno, vendar ugodno in ni motilo dobro organiziranega tekmovanja; majhne težave so nastale le pri izračunavanju rezultatov. Velik del zaslug za nemoteno potekanje tekmovanja imata sodnika, brata Stane in Vinko Tomažič, in delovna strelska sekcija LD Toško čelo pod vodstvom Bora Keršana. Organizatorji so v priprave in izvedbo tekmovanja in tovariškega srečanja po njem vključili skoraj 30 članov in prijateljev lovske družine. Na tekmovanju se je najbolje odrezala ekipa LD Brezovica, ki je zmagala v lovski kombinaciji, njeni člani Franc Končan, Matjaž Šturm in Roman Bokavšek pa so zasedli največ prvih mest tudi kot posamezniki. Druga v tej disciplini je bila ekipa LD Prebold (M. Razboršek, A. Potočnik in

M. Vedenik), tretja pa ekipa LD Toško čelo (S. Tomažič, V. Tomažič, B. Keršan).

V kombinaciji posameznikov je zasedel prvo mesto član LD Brezovica Franc Končan, na drugo se je uvrstil Marko Razboršek iz LD Prebold, na tretje pa Ivan Jenko iz LD Tuhinj.

V kategoriji glinasti golobi je med posamezniki zasedel prvo mesto F. Končan, drugo R. Bokavšek in tretje M. Šturm, vsi trije iz LD Brezovica.

V streljanju z MK puško v tarčo »srnjak« in posamično je zasedel prvo mesto Marjan Kovič (LD Domžale), drugo Vinko Tomažič (LD Toško čelo) in tretje Lovro Korošec (LD Medvode).

Po tekmovanju so trem najboljšim ekipam podelili pokale, posameznikom, ki so se uvrstili do 15. mesta, pa spominske medalje in praktična darila. Nato je sledila prijetna in sproščena lovska veselica z glasbo in plesom. LD Toško čelo je svoja dosežanja vsakoletna tekmovanja ob dnevu OF ocenila kot generalko za prihodnje leto, ko bodo šentviški lovci slavili 40-letnico svoje lovske družine in obenem razvili svoj prapor.

Lado Pohar

Srečanja lovcev treh dežel

Mesto Monošter (Szentgotthárd) v Porabju na Madžarskem je 18. junija lani slavilo 800-letnico svojega obstoja.

Ob tej priložnosti je tamkajšnje lovsko društvo Hubertus povabilo Zvezo lovskih družin Prekmurje in lovske organizacije Gradiščanske iz Avstrije na praznovanje visokega jubileja svojega mesta. Lovci in lovske organizacije Porabja, Gradiščanske in Prekmurja so občasno že prej navezovali prijateljske stike, s tem prvim srečanjem pa je dobilo njihovo sodelovanje bolj organizirano obliko. V uradnem delu praznovanja 800-letnice Monoštra so sodelovali tudi lovski rogisti iz Gradiščanske — iz Ženavcev (Jennersdorf) in Modincev (Mogersdorf) — ter lovski rogisti naše zveze.

Na srečanju se je porodila ideja o vsakoletnih srečanjih lovcev treh dežel, ki naj bi postala tradicionalna prireditel, ki bi zbliževala lovce iz teh območij in na kateri bi obravnavali obmejno lovskogojitveno problematiko ter izmenjavali mnenja in izkušnje. Predstavniki lovske organizacije so se dogovorili, da bo drugo srečanje lovcev treh dežel leta 1984 na Gradiščanskem. Tako smo že aprila letos dobili ličen prospekt o »Gradiščanskih kulturnih dnevih« od 25. do 27. maja 1984 v Modincih, v okviru katerih je bilo za soboto 26. maja načrtovano tudi srečanje obmejnih lovcev. Ob 11. uri smo se zbrali na glavnem trgu v Modincih, kjer so nas predstavniki obmejne lov-

ske organizacije prisrčno pozdravili v nemškem, slovenskem in madžarskem jeziku. V programu so sodelovali tudi naši in avstrijski rogisti.

V imenu Zveze lovskih družin Prekmurje je zbrane lovce treh dežel pozdravil strokovni sekretar ZLD, ing. Aleksander Beer. Zahvalil se je za vpludno povabilo in dejal, da nas veseli, da se lansko leto sklenjeni dogovor uresničuje. Naslednje leto bomo gostitelji mi in izredno topel sprejem že na meji kakor tudi v Modincih nas že zdaj zavezuje, da se oddolžimo za izkazano gostoljubnost. Naslovce na obrobju Panonske nižine ne povezujejo samo podobne naravne in kulturne danosti, temveč tudi enaka problematika pri ohranjanju okolja, varstvu in gojitvi divjadi. Izmenjava mnenj in izkušenj naj bi z enotnim reševanjem problemov rodila sado ve na vsem obmejnem območju, kar je poglobitveni namen sedanjega srečanja.

Uradni del srečanja je hitro minil, nato pa se je vsa lovska družba po skupnem kosilu napotila k Belemu križu, spominskemu obeležju na veliko zmago majhne združene krščanske vojske nad veliko turško vojsko leta 1664. Spominska slavnost v smrekovem gaju, na kateri so poleg lovcev sodelovali tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij, krajani in mladina ter folklorna skupina iz Turčije, je potekala v znamenju mednarodnega praznika miru. Vsi govorniki so govorili o bridkih izkušnjah zaradi nespo-

Nastop rogistov ZLD Prekmurje na srečanju lovcev treh dežel (26. 5. 1984 v Modincih)

Foto J. Šabjan

pozivali k mirnemu in ustvarjalnemu sožitju. Deželni glavar Gradišćanske Teodor Kery je razglasil pax pannonica, t. j. panonski mir, predstavnik Štajerske, župan iz Borinja (Feric) g. Kampl pa je svoj govor začel z besedami: »Moj ded je bil Slovenec, oče Madžar, jaz sem se rodil v Avstriji...« Dr. Matjaž Kmecl, predsednik republiškega komiteja za kulturo, je kot predstavnik SR Slovenije v svojem govoru na spominski slavnosti poudaril, da je edina ofenziva, ki lahko človeštvu prinese srečo, varnost in blagostanje — kulturna ofenziva. Zato je ta velika mirovna manifestacija v osrčju gradišćanskih kulturnih dni globoko smiselna in simbolična. Tu smo se zbrali ljudje iz treh različnih sosednjih držav, različnih jezikov, različnih preteklosti, toda istega prepričanja — hočemo mir in kulturo, to pa pomeni vse najlepše in najboljše, kar človeštvo premore: prijateljstvo, ustvarjalnost, razumnost, razumevanje med velikimi in malimi, med vsemi narodi. Danes bomo posadili smrečice miru in s tem izrazili svojo željo in zahtevo — naj živijo smrekovi gozdovi in vse, kar je narava! Tej zahtevi se soglasno pridružujemo vsi slovenski lovci.

Feri Poredoš

Lovska zveza Slovenije jih je odlikovala

(Od 5. septembra 1983 do 25. junija 1984)

Komisija za odlikovanja pri Lovski zvezi Slovenije je na svoji seji za časovno razdobje od 5. 9. 1983 do 25. 6. 1984 v skladu s pravilnikom o podeljevanju lovskih odlikovanj, Lovca 1/77, odlikovala z redom za lovske zasluge I., II. in III. stopnje naslednje lovce iz območij naslednjih zvez lovskih družen:

z redom za lovske zasluge I. stopnje:

Jakob Draksler — ZLD Koper, Rajko Marenčič — ZLD Gorenjske, Franc Ivančič — ZLD Gorica, Božidar Bulatovič in Vaso Djurovič — LZ Črne gore, Ivan Lokovšek-Jan

— ZLD Ljubljana, Mirko Vrtačnik — ZLD Zasavje, Klub Diana — Ljubljana, Ivan Rogina — ZLD Maribor, Oton Oršanič — ZLD Posavje;

z redom za lovske zasluge II. stopnje:

Janez Pernat — ZLD Zasavje, Aleksander Gergar, Ivan Nečmar — Skupnost OZD za lovstvo in ribištvo, Anton Knap in Fedor Senkovič — ZLD Maribor, Zlatko Hlače — ZLD Reka;

z redom za lovske zasluge III. stopnje:

Borut Mencinger — ZLD Gorenjske;

Boris Zarli in Marica Tominec — ZLD Gorica;

Gabrijel Trček, Miro Kovarčič in Franc Štibilj — ZLD Koper;

Jože Krampelj, Feliks Končina, Nande Kaplan, Bruno Feher, Andrej Dobravec, Franc Peterlin in Mirko Stritar — ZLD Kočevje;

Jože Caf, Franc Jelen, Ivan Mari, Mirko Skudnik, Franc Hajnžič st., Franc Hajnžič ml., Janez Pešl, Stanko Oprešnik, Viktor Črešnar, Jakob Črnko, Janko Skobir, Franjo Vivod, Ignac Tomažič, Jakob Medved, Jože Muc, Alojz Koren, Tone Petrič, Franc Zafošnik, Miha Černe in Mirko Konrad — ZLD Maribor;

Franc Zevnik, Rudi Jonozovič, Karel Kranjc, Franc Škofljanc, Milan Zidanič, Lojze Mihev, Jože Znidaršič, Franc Premelj in Anton Mihelin — ZLD Posavje;

Rudi Kralj, Jože Ribič, Tone Perpar, Rafael Bijek, Jakob Rojc, Ivan Pungerčar, Igor Malus, Karel Lužar, Jože Kastelic, Ludvik Janežič, Franc Hribar in Leopold Merlin — ZLD Novo mesto;

Martin Pust, Boris Pavčič, Jože Laboda, Janez Avbelj, Stane Pavliha, Maks Centrih, Ivan Cerar, Velimir Malešič, Maks Podlesnik, Franc Bren in Anton Mehle — ZLD Zasavje;

Drago Lekan — ZLD Postojna;

Ignac Korbar, Anton Blatnik, Jože Zadnikar, Janez Jurca, Tone Železnik, Jernej Kralj, Ivan Kosirnik, Tone Štajer, Drago Oblak in Lovski pevski zbor Medvode — ZLD Ljubljana;

Ivan Drobnič in Stane Merc — Skupnost OZD za lovstvo in ribištvo Slovenije;

Miha Gabriel, Albina Tomic, Stanko Kraut, Beno Kraut, Polde Cvelc in Joško Gregorič — Klub prijateljev lova Celovec.

Iz pisarne LZS

Jubilanti

Franc Marinčič je 8. avgusta 1984 praznoval 75. rojstni dan; svoj visoki jubilej je praznoval tiho in skromno, kakor je njegova navada.

Rodil se je v Zagorju na Notranjskem in že zelo zgodaj vzljubil naravo, divjad in lov. Ker pa je bil politično nezanesljiv, so ga fašistične italijanske oblasti preganjale in seveda ni dobil orožnega lista, ki je bil potreben za izvajanje lova.

Leta 1941, pred napadom Italije na Jugoslavijo, so ga odpeljali v taborišče Campo-basso in nato v Isernio v Italiji.

Po osvoboditvi je bil med ustanovitelji LD Tabor-Zagorje in izvoljen za prvega starešino nove družine (1949 do 1974). Od leta 1950 do 1960 je bil tudi član UO in NO LD Pivka, od leta 1958 do 1966 pa član UO Lovske zveze Postojna.

Franc Marinčič

Franc je zelo discipliniran član družine in je vedno rad poprijel za delo, kjer je bilo treba. Vedno se je zavzemal za pravilno gojitev divjadi in pravilen odnos do narave. Predvsem pa je v gojitvenem duhu vzgajal mlade lovce in jim posredoval svoje bogate lovske izkušnje.

LZS ga je odlikovala z redom za lovske zasluge II. stopnje, KZS pa s srebrnim znakom; LD Tabor-Zagorje ga je izvolila za častnega starešino. Zadnja leta ni preveč zdrav in ne more več hoditi na lov, zato mu lovci in znanci iz vsega srca želimo, da bi se mu zdravje temeljito popravilo!

LD Tabor-Zagorje — F. B.

Milan Jelinek je 4. 11. 1983 v lovski koči pod Koričko rebrijo z lovci svoje LD praznoval 80. obletnico življenja. Rodil se je v Novi vasi na Dolenjskem, ki ji je ostal zvest vse življenje.

Član zelene bratovščine je postal že zelo zgodaj. Od leta 1924 je bil s pokojnim Jožetom Kalinom zakupnik našega današnjega lovišča.

Kot zaveden Slovenec je med vojno pomagal v narodno-osvobodilnem gibanju, danes pa je aktiven član ZB.

Ko so po vojni v Sloveniji ustanavljali lovske družine, je bil Milan med ustanovitelji naše lovske družine Mokrice in tudi njen prvi tajnik. Tajniška opravila je kot uslužbenec GG Brežice, vajen pisarniškega dela, opravljal zelo vestno in z veliko odgovornostjo ter

Milan Jelinek

zadovoljstvom. Tajnik je bil od leta 1954 do 1977. Poleg tega je veliko pomagal tudi pri graditvi in premestitvi lovske kočice.

Kot pravi lovec je Milan tudi velik prijatelj in rejec lovske psove. Vedno mu je bil najbolj pri srcu lajež istrijancev na brakadi v Korički rebri.

Milanov dom je vedno vesel in odprt za lovce. IO naše družine je imel dolgih 20 let svoje redne seje kar pri njem doma. Za požrtvovalno delo v lovske vrste ga je LD Mokrice imenovala za svojega častnega člana, LZS pa ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje. Dragi Milan, ob visokem jubileju ti lovci želimo še veliko zdravih in zadovoljnih let in da bi še dolgo zahajal v zeleni gozd!

Lovci LD Mokrice — S. K.

Karel Kos je 2. 11. 1983 praznoval sedemdeseti rojstni dan. Rodil se je v Vitanju sredi lepih gozdov, v katere je že od nekdaj rad zahajal. Leta 1936 je stopil v lovske vrste v Vitanju pri takratnem zakupniku Kuzmanu, kjer je lovil do leta 1941, ko je okupator slovenskim lovcem odvzel orožje.

Leta 1943 se je pridružil Zidankovi brigadi, vendar so ga Nemci leta 1944 ujeli in odpeljali najprej v Dachau, nato pa v Buchenwald. Domov se je vrnil leta 1945.

Leta 1946 se je včlanil v LD Golavabuka, leta 1956 pa v LD Dobrna, kjer še danes čili in zdrav sodeluje na vseh posvetih, pomaga pri vseh delih in seveda ne manjka na lovih.

Karel je bil od leta 1960 do 1964 predsednik NO v družini, v IO pa je deloval od leta 1971 do 1976. Poleg tega je bil tudi kinološki referent, gospodar kočice in član disciplinskega razsodišča. Aktivno sodeluje tudi v SZDL.

Poleg državnih si je zaslužil tudi lovska odlikovanja; LD mu je za 20-letnico aktivnega delovanja podelila zlato plaketo, ZLD Celje mu je podelila priznanje, LZS pa ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge.

Karel, k življenjskemu jubileju ti čestitamo vsi lovci in ti želimo še vrsto zdravih in zadovoljnih let!

LD Dobrna — D. Š.

Franc Vodušek st., ki je lani praznoval 70-letnico, se je rodil 19. novembra 1913 pod »malim Triglavom« — Donačko goro kot sin malega kmeta. Že rojenice so mu preokrovale, da bo vse življenje stopal po »lovske stezice«. V predaprilski Jugoslaviji seveda ni mogel loviti, priložnost za lov pa se mu je ponudila med okupacijo, ko se je leta 1943 aktivno pridružil NOB. Partizani in na skrivaj uplenil svojega prvega srnjaka, da so imeli tovariši kaj jesti.

Takoj po osvoboditvi se je vključil v lovske vrste in obenem vneto sodeloval pri obnavljanju domovine ter v družbenopolitičnem življenju v svojem kraju. Kot odbornik se je trudil, da so njihove kraje elektrificirali, da so zgradili vodovod in vaške ceste itd.

Leta 1953 je opravil lovski izpit in takoj nato so ga izvolili v UO družine. Od tega leta je vedno član enega izmed organov LD; dolga leta je bil vodja lova, več kot 10 let pa je že kinološki referent. Leta 1959 je začel opravljati lovsko-čuvajsko službo. V lovišču, ki so mu ga dodelili, je bilo precej škodljivcev, ki jih je sistematično zatiral. Uspešno je preprečeval lovske tatvine in vsa leta vzorno vodil svoj čuvajski dnevnik.

Franc Vodušek

Organiziral je skupne delovne akcije, tako da je imel na svojem območju vedno pravočasno urejena krmišča, preže, solnice, lovske steze, oboro za fazane, remize itd. Ves njegov trud je bil bogato poplačan, saj se je številčnost male divjadi povečala, pa tudi družinsko premoženje. Franca poznajo daleč naokoli kot ljubitelja in rejca lovske psove. Vodil in zredil je veliko psov raznih pasem, od lovske terierjeve do prepečarjeve. Vsi njegovi psi so bili odlični pri delu in uporabni tudi za delo po krvnem sledu. Z njimi je zlasti uspešno lovil divje prašiče, a žal so se taki lovi večkrat končali tudi tragično (glej članek v Lovcu 10/1975 — »Zelena vejica na Barjevo grobo«).

Franc je bil priljubljen in spoštovan lovski tovariš ter učitelj mladih lovcev. LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge in z redom III. stopnje, ZLD Celje s priznanjem, KZS pa s srebrnim znakom. S temi vrsticami smo želeli povedati o jubilarju le najnужnejše. Čestitkam se pridružujejo tudi ZLD Celje in člani pobratene LD Mozirje.

Člani LD Rogatec — A. K.

Lovski oprtnik

Petič po lovske smučinah — drugače?

Tekaške smučine so iz leta v leto bolj priljubljene in obiskane. Število udeležencev na maratonih v Dupljah, na Blokah in Črnem vrhu gre že v tisoče smučarjev. Proge so imenitno pripravljene v čudovitem okolju Gorenjske, Notranjske in Primorske. Tekachi se merijo v hitrosti in vzdržljivosti na 10, 21, 30 ali na 42 kilometrov. Večina jih tekmuje kar sama s seboj, saj kdor pride po 42 kilometrih na cilj, je že zmagovalac. Po Sloveniji je danes že na desetih tekaških smučarskih prireditvah, vse pa so si na las podobne, povsod samo tečejo. Tudi na naši lovske tekaški smučarski prireditvi v Hotedrščici pri Logatcu, ki je bila letos že petič, smo samo tekli...

Zakaj ne bi pri naši prireditvi pomislili na uporabo lovske večšine in spretnosti? Lovec mora biti vzdržljiv v hoji, vse mora slišati in videti, imeti mora mirno roko, dober pogled in ne sme biti razburjen, ko gre za odločilni strel. Zato organizatorjem lovske smučin pri Hotedrščici predlagam, naj v smučarski tek uvedejo dodatno disciplino — streljanje v tarčo srnjaka ali merjasca, pa tudi na goloba bi šlo. Pravila za tekmovalce bi vzeli iz smučarskega biatlona. Tekmovali bi lahko na 15 in 30 km z dvema in štiri strelskimi preizkušnjami; pol od teh leže, drugo položico pa stoje. Spodbud za takšno in povsem našo prireditev je obilo. Skoraj vsi imamo malokalibrske puške (flobertovke) in vsem je potrebna stalna vaja v streljanju. Nikoli nismo dovolj večji in hitri pri odstreli divjadi, zlasti takrat ne, kadar smo zadihani, razburjeni in nam srce močno razbija. Veliko govorimo o pomembnosti lovskega orožja za potrebe SLO in DS. Znana je resnica, da je orožje samo toliko učinkovito, kolikor je spreten strelec, v našem primeru lovec. Lovski

smučarski tek z biatlonskimi elementi bi bila pomembna osvežitev vse bolj enoličnih smučarskih tekov. Bil bi najbrž precej izviren in povsem naš — lovski. Pa do zime je še dovolj časa, da dobro preudarimo idejo in se pripravimo za naše tekmovanje.

Albin Vengust

Divji merjašček — albino

Vsa naša dlakasta divjad ima praviloma bolj ali manj enakomerno barvo dlake, ki je značilna za določeno vrsto živali. Barva dlake je pri nekaterih vrstah bolj usklajena, pri drugih manj, kar je odvisno od starosti, zdravja, pa tudi od življenjskega okolja živali, poleg tega pa so mlajše živali praviloma temneje obarvane kot starejše. Včasih pa se zgodi, da ima določena žival precej drugačno barvo od normalne za njeno vrsto in je bele (albinizem), črne (melanizem) ali celo rumene (flavizem) barve. Žival take barve njeni naravni sovražniki navadno kmalu izločijo, tako da do razploda ponavadi ne pride.

Za taka barvna odstopanja dlake pri določenih živalih le redko slišimo ali beremo o njih, zato je prav, da omenimo albinizem, sicer le delni, pri divjem prašiču (*Sus scrofa*), uplenjenem 24. junija letos. Divjega prašiča-lanščaka je uplenil Andrej Pavšek v lovišču LD Tržič (ZLD Gorenjske) na Kalu nad Podljubeljem pri večernem čakanju. Merjašček je imel več kot polovico dlake umazano bele barve, preostalo pa normalno rjavo sivo obarvano. Lise bele dlake so bile različno velike in neenakomerno razporejene po vsem telesu. Za Gorenjsko, kjer so za prašiče slabše naravne prehranske razmere, je bil telesno normalno razvit; iztrebljen je tehtal 37 kg.

Nenormalno obarvana divjad je po svoje svojevrsten način markiranja in do neke mere lahko spremljamo njeno gibanje. Tako domnevam, da je bil ta merjašček poležen lani na Štefanji gori pod Krvavcem v lovišču Zavoda za gojitev divjadi »Kozorog«, v revirju Gora. Revirni lovec tega lo-

višča Franci Klemenc mi je lani večkrat pripovedoval, da ima v lovišču trop mladičev, ki ga vodi normalno obarvana svinja, med njimi pa je opazil delno belega mladiča, ki je bil v tropu vedno zadnji. Sprva je pomislil celo na jazbeca in je šele kasneje ugotovil, da je to pravi divji prašiček — albino.

Kako obsežen je areal gibanja in razseljevanja divjih prašičev, vidimo iz podatka, da je od Štefanje gore, kjer je bil ta albino verjetno poležen, do Kala, kjer je bil uplenjen, v zračni črti najmanj 19 kilometrov.

B. Galjot

Tudi srnjaček delni albino

Ker gornji prispevek govori o delnem albinizmu pri divjem prašiču, naj kot zanimivost povem, da smo lani ta pojav opazili tudi pri srnjadi v lovišču LD Vič, katere član sem. Že poleti so kmetje iz Vnanjih goric ob košnji opazili srno, ki je vodila majhnega belega mladiča. Zaradi visoke trave, v katero sta vedno skokoma pobegnili, si ga niso mogli natančneje ogledati. Na novembrskem skupnem poljskem lovu pa sem mladiča videl tudi sam. Nenadoma sta se s srno pred menoj pognala iz šibja, ki jima je dajalo kritje. Vsi lovci, ki smo lovili v vrsti, smo si lahko obe živali dobro ogledali. Srna je bila normalno obarvana — v zimski dlaki — mladič, ki je bil le za spoznanje manjši od matere, pa je bil videti kot kaka ostrizena šekasta ovca. Glavo je imel deloma sivo rjavo — torej normalno obarvano — po čelu in hrbtišču gobca pa se mu je do smrčka vlekla bela lisa, kakršno imajo krave ali konji. Plečni del telesa in prednji nogi so bili normalno obarvani, po preostalem delu telesa (razen za dlan velike okroglaste lise) pa je bil popolnoma belo odlakan. Čeprav sem žival videl na 10 m, ji spola nisem mogel določiti.

Ker je bil primerek izredno zanimiv in tudi izjemen, pa tudi zato, ker smo imeli v načrtu odstrela še nekaj mladičev obeh spolov, smo se

odločili, da bomo tega mladiča odstrelili. To »zanimivost« je ves mesec z bližnjih prež lovilo kar nekaj naših lovcev. Lovci so se že takrat odločili, da jim bo preparator izdelal stensko preprogo (z nagačeno glavo in celotno kožo). Mladiča-srnjačka je 29. 12. 1983 odstrelil ing. Lojze Černe. Ker sem tudi sam tistega dne lovil srne, sem si odstreljenega mladiča ogledal. Telesno je bil dokaj močan in v resnici zanimiv primerek delnega albinizma pri srnjadi. Kar $\frac{2}{3}$ telesa sta bili belo obarvani, oči in smrček pa je imel temno pigmentirane. Parklji zadnjih nog so bili svetli, na sprednjih nogah pa deloma temni in deloma svetli.

Ker je bil mladič že po naravi »markiran« in zato zelo opazen, lahko po pripovedovanju drugih ljudi povem, da sta se obe živali vse leto zadrževali na istem ozkem območju lovišča (tam, kjer je bil mladič domnevno tudi poležen). Podnevi sta se zadrževali skriti v podrasti hrastovega in jelševega gozdiča, pod večer pa sta izstopali na plano, na travnike okoli gozdiča.

Boris Leskovic

V spomin

Jože Tavčar iz Dutovelj nas je nepričakovano zapustil 12. 11. 1983. Od njega smo se člani LD »Kras«-Dutovlje poslovili po lovskih običajih na pokopališču v Dutovljah.

Jože se je rodil 6. februarja 1914 v delavsko kmečki družini. Po 1. svetovni vojni se je izučil za mizarja in do 2. svetovne vojne vestno opravljal svoj poklic. V tistem času je pel tudi pri pevskem društvu.

V NOB je začel sodelovati leta 1943, in sicer kot borec 4. bataljona brigade Srečko Kosovel. Nato je do pomladi

Jože Tavčar

1944 deloval v štabu brigade Simona Gregorčiča, potem v obveščevalni službi XXX. divizije do pomladi 1945 in nazadnje v II. brigadi N. O. Matija Gubec. Za sodelovanje v NOB je bil odlikovan z medaljo za hrabrost. Po vojni je aktivno deloval pri ljudski obrambi in dosegel čin rezervnega kapetana.

V lovsko družino se je včlanil leta 1949 in v njej zaginano delal do konca življenja. Dve mandatni obdobji, od leta 1968 do 1970 in od 1970 do 1972, je bil predsednik družine, od leta 1964 do 1983 pa član IO družine. Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje.

Jože je bil vesten lovec, dober gojitelj divjadi in odličen mentor pripravnikom. Člani LD »Kras«-Dutovlje ga bomo še dolgo ohranili v spominu!

Člani LD »Kras«-Dutovlje
— D. Z.

Oton Mikulič je umrl 17. 12. 1983 v Krškem. Od dolgoletnega člana LD Veliki Podlog in od iskrenega prijatelja smo se poslovili na pokopališču v Krškem. Zvoki lovskih rogov in naše smrekove vejice so ga spremili na njegovi zadnji poti. Otona je strla zahrbtna bolezen, ki mu je zadnja leta preprečevala tudi lovsko udeleževanje.

Oton se je rodil 3. 10. 1908 v Domžalah. Ko je postal prosvetni delavec, se je moral

že pred 2. svetovno vojno ne-
nehno seliti. Že v tistih časih
pa se je zapisal zeleni bra-
tovščini in ji ostal zvest vse
do smrti. Vojno je preživel kot
izgnanec, po vojni pa se je
lotil svojega življenjskega po-
slanstva z njemu lastno
ustvarjalno energijo. Zavzeto
je sodeloval pri ustanavljanju
LD Podčetrtek leta 1946 in
pomagal oživljati med vojno
zavrtu lovstvo v Posavju. Kas-
neje je bil član LD Videm in
LD Veliki Podlog. Izredno
uspešno je opravljal predse-
dniško funkcijo kinološke ko-
misije pri Okrajni lovski zvezi
Krško (od 1960—1963), dve
mandatni dobi pa je bil tudi
tajnik te zveze (od 1963 do
1965 in od 1967 do 1972). Na-
daljnje delo mu je preprečila
bolezen.

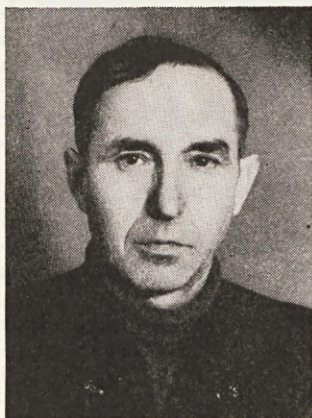
Za svoje plodno in vestno delo
v lovski in kinološki organi-
zaciji ga je LZS odlikovala
z znakom za lovske zasluge
in z redom II. stopnje, KZS
pa s srebrnim in zlatim zna-
kom za kinološke zasluge. Lovska družina Veliki Podlog
ga je izvolila tudi za svojega
častnega člana.

Z Otonovo smrtjo smo posav-
ski lovci izgubili tovariša z
izjemnim posluhom za sodob-
no gojitev divjadi in izvoja-
nje lova; izgubili smo člo-
veka, ki mu za lovske zadeve
ni bilo nikoli žal truda in svo-
jega prostega časa. Takšen
nam bo ostal v spominu, ki
zaradi njegovih zaslug ne bo
nikoli zbledele.

Lovci LD Veliki Podlog in
ZLD Posavje-Krško

Pavel Kuzman nas je za ved-
no zapustil 21. novembra
1983, ko je v devetinšestde-
setem letu nehalo biti srce
neumornega, požrtvovalnega
in nesebičnega lovca. Od nje-
ga smo se poslovili z vsemi
lovskimi častmi lovci njegove
in sosednjih LD in še mnogi
drugi lovski tovariši.

Pavlek, kot smo ga vsi klicali,
se je rodil 18. 1. 1915 kot
prvi sin številne družine v
Sp. Doliču pri Vitanju. Po-
sestvo je bilo premajhno, da
bi lahko dajalo kruh vsem
članom družine. V najtežji
gospodarski krizi v bivši Ju-
goslaviji pa je družina izgu-
bila še očeta. Zato je moral
Pavlek kot najstarejši pre-

Pavel Kuzman

vzeti skrb za preživljanje dru-
žine. Zaposlil se je pri svo-
jem stricu v Vitanju kot skla-
diščni delavec in lesni mani-
pulant.

Po osvoboditvi se je zaposlil
pri Hišnem servisu — lesni
obrat in pozneje pri Gozdnem
obratu Vitanje kot lesni ma-
nipulant, kjer se je tudi upo-
kožil. Pavlek je moral v živ-
ljenju premagati mnogo pre-
prek in ves čas trdo garati.
Še sam je težko verjel, da
je vse to zmogel.

Še kot podeželski fant si je
vroče želel kar najbolje spo-
znati naravo in njeno življenje.
Zato je bil nadvse vesel, če
je smel s stricem, lovca-
kupnikom, sodelovati pri lovu,
seveda le kot gonjač in nosač
divjačine. Nikoli ni pozabil
trenutka, ko je dobil pred
petdesetimi leti od strica prvo
lovsko dovolilnico; hranil jo
je vsa leta in se je vedno
rad spomnil. Pri tem je vselej
poudaril, da nekda ni bilo
tako lahko postati lovec.

Takoj po osvoboditvi je stopil
v lovske vrste. Bil je med
organizatorji in vodji Lovske
družine Paka. Na to družino
je vedno rad obujal spomine.
Še celo med težko boleznijo
so ga vznemirjale steze in
gamsi v Čevšeniku in Mislinj-
skem grabnu. Po združitvi LD
Paka in Vitanje se je začel
ukvarjati z gojitvijo divjadi in
lovom v LD Vitanje. V tej
družini je bil najprej kino-
loški referent (1954—1957),
večkrat član UO oz. IO (1959
do 1962, 1969—1972 in 1978
do 1981), nato predsednik NO
(1966—1968), predsednik dis-
ciplinskega razsodišča (1972
do 1973), referent za varstvo
naravnega okolja in za lovski

turizem ter že skoraj »poklic-
ni« lovovodja.

Polna krmišča, skrb za div-
jad, čiste lovske steze, ne-
pristranski in dobri odnosi z
drugimi »uporabniki« lovišča,
predvsem s kmeti, vse to so
bile stvari, zaradi katerih so
ga ljudje imeli zelo radi. Stro-
kovno in praktično pozna-
vanje navad divjadi pa je z
ljubeznijo prenašal na mlade
lovce.

Za tako požrtvovalno in ne-
sebično delo v lovstvu je do-
bil priznanje ZLD Celje.

Lov na jerebe, ki si ga imel
tako rad, ti ne bo več vzne-
mirjal srca. Spočij se v rodni
zemlji in širni pohorski goz-
dovi naj ti šumijo večno
uspavanko.

Hvala ti, Pavlek, za vse, kar
si napravil pri varstvu in
gojitvi divjadi v našem lovi-
šču, nam pa boš za vedno
ostal v lepem spominu!

Lovci LD Vitanje — H. J.

Jože Sever, tajnik LD Treb-
nje, je zapustil lovske vrste
12. 3. 1984, star 61 let.

Rodil se je 17. 3. 1923 v kmeč-
ki družini v Artiži vasi pri Gro-
supljem. V številni družini je
vedno primanjkovalo kruha,
zato se je po končani osnovni
šoli izučil za pečarja v No-
vem mestu.

Ko se je začela vojna, je
živel v Novem mestu, kjer je
bil leta 1942 sprejet v SKOJ.
Zaradi delovanja proti okupa-
torju je moral leta 1943 oditi
med partizane. Med NOB je
opravljal razne vojaške in po-
litične naloge. Leta 1950 se
je demobiliziral kot aktivni
poročnik. Zaposlil se je pri
Poverjeništvu za državne na-
bave pri OLO Trebnje in po-
stal član raznih družbenopo-
litičnih organizacij.

Ko je leta 1952 postal tajnik
občine Mokronog, se je pri-
družil tudi lovski bratovščini
in takoj začel aktivno delati
v lovski organizaciji; od leta
1953 do 1958 je bil član UO
LD Mokronog. Ko so ga leta
1959 izvolili za podpredse-
dnika OLO Trebnje, je postal
član LD Trebnje in tudi v tej
družini marljivo delal. Od leta
1963 je bil tajnik LD Trebnje.
Vneto je pomagal pri goji-
tvi divjadi, pri obdelovanju
krmnih njiv, pripravi solnic,
nabavljal je fazane in race.

Jože Sever

Dolenjski lovci pa se ga
bomo vedno spominjali zlasti
kot tajnika LD Trebnje, saj je
opravljal to delo kar 20 let.
Poleg tega je nadvse zavzeto
pomagal pri graditvi lovskega
doma na Vrhtrebnjem in pri
izbiri idiličnega prostora zanj.
LZS ga je odlikovala z zna-
kom za lovske zasluge.

Jože je bil lovec z dušo in
telesom. Lov mu je pomenil
veliko več kot le razvedrilo in
oddih po napornem delu. Brez
lova in dela za lovstvo ne bi
mogel živeti in temu je po-
svetil ves svoj prosti čas. Bil
je izkušen in vešč lovec, najsi
bo pri klicanju srnjaka ali je-
reba, pri zalezovanju prašičev
ali pri pogonih in čakanju
lisice.

Dragi Jože, še bo pel jereb
v Bukovju in rusal jelen v
Tanglovcu, na Smedovcu, še
bo donel lovski rog in bodo
zvonili braki na Rihpovcu in
Gradišču, še bodo odmevali
glasovi gonjačev in strelji iz
lovskih pušk po Jezeru, po
Dobravi in drugod po lovišču,
kamor si tako rad zahajal!
Ne bo te več med nami, a v
našem spominu boš živel na-
prej!

Člani LD Trebnje — V. L.

Vinko Ušen-Jelenov je umrl
4. 12. 1983, star 80 let.

Rodil se je 13. 1. 1903 v tak-
rat trdni kmečki družini. Lo-
vec je postal že z osem-
najstimi leti, kasneje pa je
z bratom Ivanom in Vinkom
Jordanom iz Gotovelj imel v
zakupu manjše lovišče. Ta-
krat so bila naša sedanja
lovišča polna zajcev, fazanov

in jerebic, srnjad pa je bila redka. Po pripovedovanju očeta se je spominjal, da je bil prvi srnjak uplenjen leta 1912. Na lov je rad zahajal tudi v goste v Šmartno in Velenje, posebej pa ga je vleklo tja proti Strojni.

Med vojno je bil zaradi naprednih idej z družino izseljen v Srbijo.

Vinko je bil napreden kmetovalec, vinogradnik in čebelar, pa tudi za družbenopolitično delovanje je našel čas. Letos mu je LD Polzela podelila naslov častnega člana družine.

Vinko je bil glavni pobudnik za ustanovitev LD Šempeter (1946) in kasneje za združitev manjših LD Ložnica-Andraž in LD Polzela v skupno LD Polzela. To pa je pomenilo že takrat spremenjen odnos do divjadi in do kmetovalcev. V družini je bil 20 let (od 1946 do 1966) član UO, od leta 1946 do 1950 predsednik družine, v letih 1950—1954 podpredsednik, nato pa več let član NO (1968—1972) in disciplinske komisije.

Vinko je bil tudi dober kinolog in že pred vojno je imel rodovniške za lov zelo uporabne pse. Za vse to je dobil morda preskromno priznanje — znak za lovske zasluge.

Vinko je imel širok krog znancev in prijateljev in rad je pokramljal pri vinogradu ob modri frankinji in savinjskem želodcu.

Ko smo se poslavljali od nje, se je zbralo veliko sovaščanov, znancev in prijateljev od vsepovsod, čeprav je želel tiho in skromno slovo. Lovci smo se zato poslovili le s praporom in delegacijo članov.

Pravo zadnje slovo pa smo mu izkazali ob skupnem lovu naslednjo nedeljo z lovci LD Žalec ob Trnavci. To je bilo slovo, kot ga je Vinko, naš častni član, 62 let lovec in osemdesetletnik tudi zaslužil!

Številni lovci in prijatelji
LD Polzela — K. K.

Maks Bratož se je poslovil 6. februarja 1984. Bolezen je iztrgala iz naših vrst najstarejšega člana LD Vipava iz Vipave.

Maks se je rodil 5. 10. 1896 v mali kmečki družini v Vipavi.

Maks Bratož

vi. Mlada leta je preživel doma na očetovem posestvu, dokler ga niso vpoklicali v avstro-ogrsko vojsko. Po končani prvi svetovni vojni se je vrnil domov in delal na kmetiji, kasneje pa se je priložnostno ukvarjal tudi z obrtjo — sodavičarstvom. Leta 1925 je zaprosil italijanske oblasti, da mu dovolijo loviti in nositi lovsko orožje. Lovil je v nižinskih območjih predvsem malo divjad, seveda v glavnem z italijanskimi lovci in gosti. Ko se je približevala druga svetovna vojna, mu tuji oblastniki niso več zaupali, zato so mu leta 1941 vzeli pravico do lova in nošnje lovskega orožja. Kot zavednega Slovence so ga aretirali in ga poslali v italijanske zapore. Domov se je vrnil po kapitulaciji Italije.

Z velikim poletom in zagnanostjo je takoj po osvoboditvi začel v Vipavi pripravljati ustanovitev lovske družine. Maks je postal njen prvi tajnik (leta 1946). Takrat je bilo v njej še malo članov, zato je poleg tajniških del opravljal še blagajniška in druga opravila, skratka, bil je stebler LD Vipava. Vedno je bil pripravljen vsakomur pomagati in svetovati. Funkcije v družini je opravljal zelo vestno in natančno vse do leta 1960, kasneje pa je bil še član UO oz. IO v družini. Kasneje je svoje zadolžitve prepustil mlajšim tovarišem, vse do smrti pa je ostal vzor lovca, varuha divjadi in ljubitelja narave.

Maks je za svoje požrtvovalno delo v družini, pri gojitvi divjadi in za vzgojo mladih lovec dobil znak za lovske za-

sluge Lovske zveze Slovenije in priznanje za lovske zasluge Zveze lovskih družin Gorica. Lovska družina Vipava pa ga je leta 1965 imenovala za svojega častnega člana.

Na zadnji poti na pokopališče smo ga pospremili z vsemi lovskimi častmi. Lovski pevski zbor »Zlatorog«-Vipava mu je poslednjič zapel v slovo, poslednjič so odjeknile puške in vsi lovci smo mu darovali smrekove vejice kot zadnji pozdrav in zahvalo nepozabnemu lovskemu tovarišu.

Lovci LD Vipava — L. T.

Iz lovskih vrst so odšli za vedno tudi:

Ivan Sušnik, LD Zagorje ob Savi, * 12. 6. 1905, † 28. 9. 1983.

Anton Metulj, LD Pogorevc, * 14. 1. 1933, † 12. 3. 1984.

Jože Kamnikar, LD Dobovec, * 23. 4. 1931, † 9. 7. 1983.

Alojz Zajc, LD Dobovec, * 10. 2. 1907, † 26. 1. 1984.

Janez Kocijančič, LD Pugled, * 1. 1. 1925, † 16. 6. 1984.

Romuald Fantini, LD Rakitna, * 17. 11. 1907, † 21. 3. 1984.

Mirko Demšar, LD Rakitna, * 5. 9. 1920, † 30. 3. 1984.

Konrad Koncut, LD Dobrovo, * 23. 11. 1898, † 16. 3. 1984.

Franc Zupančič, LD Senožeti, * 10. 1. 1907, † 3. 5. 1984.

Franc Glavač, LD Dolina, * 18. 1. 1922, † 15. 5. 1984.

Stanko Koren, LD Planota, * 3. 2. 1915, † 2. 3. 1984.

Stanko Mavrin, LD Šmarje pri Jelšah, * 17. 11. 1925, † 30. 12. 1983.

Franc Kuder, LD Litija, * 26. 5. 1904, † 20. 9. 1983.

Umrlim časten spomin!

Lovska kinologija

Obvestilo lastnikom in rejcem lovskih psov

Strokovni koordinacijski svet za lovske pse pri KZS je sprejel sklepe, ki so za lastnike in rejce lovskih psov obvezni, zato jih objavljamo.

1. Od 19. 11. 1984 (zadnji zrejni pregled, ki bo v letu 1984) se lahko uporabljajo za zrejo le psi in psice, ki so bili na zrejnem pregledu leta 1982 ali pozneje, vendar pod pogojem, da imajo psi zrejno dovolilnico, psice pa zrejno knjižico. Opozarjamo vas, da bodo dobili rodovnike le potomci takih staršev.

2. Na obrazcu »prijava paritve« mora biti obvezno vpisano: pri psu številka zrejne dovoljenja in pri psici številka zrejne knjižice, telesna ocena in uspeh na PNZ ali tekmovanju. Brez navedenih podatkov ne bo mogoče objavljati paritev — predvidenih legel — v Kinologu ali Lovcu.

3. Določili smo bolj primerne datume zrejnih pregledov lovskih psov vseh pasem, in sicer:

a) 11. novembra 1984 — zrejni pregled za Primorsko in del Notranjske; zbor ob 9. uri v Novi Gorici pred hotelom Park. Organizacija: LKD Nova Gorica.

b) 17. november 1984 — zrejni pregled za ljubljansko, gorenjsko in dolenjsko območje; ob 9. uri v Ljubljani pred halo Tivoli. Organizacija: LKD Ljubljana.

c) 18. november 1984 — zrejni pregled za Štajersko in Pomurje; ob 9. uri v Mariboru na prostoru ŠKD, Vrbanska 61 (pri hipodromu). Organizacija: LKD Maribor.

S to objavo preklicujemo razpis zrejnih pregledov v načrtu kinoloških prireditev za leto 1984, objavljenem v Lovcu in Kinologu. Kinološki referenti naj na to spremembo opozorijo člane v lovskih družinah!

4. Predsedniki zrejnih komisij določijo za posamezni zrejni

pregled najmanj tri sodnike, najmanj en sodnik pa mora — zaradi enotnejšega kriterija — sodelovati na vseh treh pregledih. Imena sodnikov javite na KZS do 1. novembra 1984.

5. Lastniki psov morajo na zrejni pregled prinesiti poleg rodovnika še potrdilo o cepljenju proti steklini in potrdilo o zdravstvenem stanju psa (psice).

6. Z zrejnimi pregledi pomagamo bodočim rejcem pri izbiri plemenjaka in tako obenem zagotovimo kar najbolj kakovostno zrejo. Torej so zrejni pregledi zanimivi za vse sedanje in bodoče rejce. Po potomcih pa bomo lahko tudi ocenili, kako uspešna ali neuspešna je bila dosedanja zreja.

Na zrejni pregled morajo priti tudi lovski psi, ki niso v lovskih rokah; to velja zlasti za dolgočlake jazbečarje in koker španjele, ki imajo v rodovniku oznako »nelovska zreja«, saj tudi ti spadajo med lovske pse.

Strokovni
koordinacijski svet
za lovske pse pri KZS
— L. Z.

Capija Blegoškega ni več

Pri sledenju 158. obstreljene velike divjadi oz. pri 38. divjem prašiču (prek 100 kg težkem merjascu), se je 4. julija 1984, na državni praznik, izteklo življenje najbolj znane in popularnega bavarskega krvosledca v Sloveniji in Jugoslaviji Capija Blegoškega. V osmih letih sta z vodnikom Janezom Pernatom izsledila 8 obstreljenih medvedov, 23 jelenov, 11 košut, 3 teleta, 38 divjih prašičev, 1 muflona, 55 srnjakov, 19 srn in mladitčev.

To ni velik udarec le za vodnika Janeza Pernata, ampak tudi za vse tiste, ki so že ali pa bi šele potrebovali pomoč njegovega izbornega nosu. Tudi finančna plat njegovih delovnih zaslug ni nepomembna, če pomislimo na velike devizne vsote, ki so bile pridobljene potem, ko so izvozili meso izsledenih živali in za plačilo trofej, ki so jih plačali lovski gostje. Vendar življenje teče dalje.

Capi Blegoški ob svojih pokalih in priznanjih: 2-krat CACIB, 2-krat rez. CACIB na medn. razstavah in 3-krat CAC na zveznih razstavah, najboljši lovski pes na mednarodni razstavi psov vseh pasem v Zagrebu (1977) in republiški prvak v delu psov po krvnem sledu za leto 1981. Življenje se mu je izteklo v 9. letu.

Tedi, Džoni, Capi in Bobi ob uspešno izsledenem srnjaku v lovišču LD Hotedršica (junij 1984)

Kot bi Janez slutil, da bo kmalu ob svojega najboljšega krvosledca, si je še pred Capijevo smrtjo priskrbel Capijev naraščaj (njegove sinove). Bavarski krvosledci Bobi, Tedi in Bine iščejo zdaj obstreljeno divjad z »rutiniranim stricem«¹ Džonijem — hanovskim krvosledcem, ki ga poznamo iz Pernatove nadaljevanke »Po krvnem sledu...«. Kar 6 let je bil Džoni Capijeva »desna roka«, zato si je nabral mnogo izkušenj. Capijevi sinovi so že lep čas v »šolskih klopeh«² in kažejo prve razveseljive rezultate. Že letos so pomagali Capiju in Džoniju poskati 19 srnjakov in 8 divjih prašičev. Ker pa njihov vodnik Janez dobro ve, da le vaja dela mojstra, vam bo z njimi

rad priskočil na pomoč. V ta namen vam ponovno sporočamo njegov naslov in telefonske številke: *Janez Pernat, Podlipoglav 1, Dobrunje pri Ljubljani. Tel. doma: (061) 49 080; v službi: (061) 321 361 (310 975).*

Urednik

»Prodaj nemškega ostrodlakega ptičarja...«

Lovski prijatelj me je maja letos prosil, naj mu pomagam izbrati in kupiti za šolanje godnega nemškega ostrodlakega ptičarja. V 4. in 5. številki letošnjega Lovca sva zasledila oglas Anice in Mihovila Banskega iz Varaždina (psarna »Arbanska Yu«), da

prodajata takšnega psa. Banski mi je po telefonu opisal psa z vsemi »superlativi«³ in se skliceval na večkratne nazive CAC in CACIB, ki sta jih dobila starša tega psa. Informativno dogovorjena kupnina ni bila majhna!

Naslednji dan sem se s svojim avtomobilom odpeljal v Varaždin, da bi psa kupil. Spotoma je prisedel prijatelj iz Ptuja, prav tako kinološki sodnik. Ko sva v psarni tega odličnjaka pregledovala, sva opazila, da je pes glede na predpisani standard za nemškega ostrodlakega ptičarja-žimavca povsem atipičen predstavnik te pasme.

V resnici je tribarven (!) serec črno sive osnovne barve, z rjavo dlako na prednjem delu vseh štirih nog. Dlake po čelu in temenu nima predpisano ostre (grobe) in srhle, pač pa svilnato mehko. Poleg tega meri pri svojih enajstih mesecih le 59 cm (moral pa bi meriti vsaj 61 cm, da bi dosegel vsaj minimalno standardno višino, ko bo odrasel). Kinologi pa dobro vemo, da doseže pes v večini primerov minimalno standardno višino že pri sedmih ali osmih mesecih, do 17. oz. 18. meseca pa zraste le še za 0,5—1 cm in le redko več. Ko sva pregledala še njegov rodovnik, sva ugotovila, da je bil izdan januarja 1983, pes pa se je skotil šele julija 1983. Torej je bil rodovnik izdan kar 6 mesecev pred negovim rojstvom in kar štiri mesece prej, kot je bila njegova mati sploh oplojena. Očitno je tudi z rodovnikom nekaj narobe!

Seveda s kupčijo ni bilo nič. Šestindvajsetega maja letos sem ocenjeval zunanost ptičarjev in španjelov na kinološki prireditvi, ki jo je organiziralo LKD Celje. Na oceni-tev je neki vodnik privedel tudi žimavko, Asko Arbansko, ki je izvirala iz psarne »Arbanska Yu« (št. rodovnika: NEO 44831). Glede na predpisani in veljavni standard za to pasmo sem spet ugotovil atipičnost. Bila je na pogled bolj podobna nemškemu kratkodlakemu ptičarju, imela je prekratko dlako, ki ni dosegala minimalne standardne dolžine 2 cm, glave ni imela predpisano odlakane — bila je brez »brade«⁴ in »brk«⁵ in z dlako poudarjenih obrvi — prsno globino, ki naj bi se

gala vsaj do komolcev, pa je imela vsaj za 2 cm preplitvo. Seveda psice nisem ocenil. Zanimivo pa je, da sta bila ta psica in prej omenjeni pes letos na razstavah v Umagu in Varaždinu ocenjena z najvišjimi nazivi...

O podeljevanju ocen in nazivov bom napisal prispevek v glasilo Kinolog.

Da pa ne bi sklepal le po dveh pseh, naj povem, da poznam še dva vodnika, ki sta kupila pse iz te psarne. Ta psa sicer nista tako atipična, vsekakor pa še zdaleč ne tako »superiorna«, kot to izven za psarno »Arbanska Yu«. Dr. V. iz Murske Sobote, ki je kupil mladiča v tej psarni, je svojega ostrodlakarja letos privedel na telesno ocenjevanje v Radence. Sodnik je ugotovil, da pes ni niti žimavec niti kratkodlaki nemški ptičar. Kupec ga je vrnil lastniku, ta pa mu je moral vrniti kupnino. In še en primer. Pred približno dvema letoma je A. R. iz Ljubljane kupil v tej psarni odraslega nemškega ostrodlakega ptičarja (žimavca) v dobri veri, da je pes vreden denarja, ki ga je odštel zanj. Ko ga je vodnik lani pripeljal na telesno ocenjevanje pred halo Tivoli v Ljubljani, je sodnik ugotovil hudo napako zobovja (psu manjkata v spodnji čeljusti oba druga predkočnika). Za psa je bila seveda predpisana zrejna prepoved. Tudi ta pes ni imel ustrezno odlakane glave in s standardom predpisane ostre dlake po telesu, ki je pri tej pasmi bistvena. Po značaju pa je izrazil begavec. Kadarkoli je le mogel, je preskočil vrtno ograjo in pobegnil od doma. Nekoč sem ga s svojimi lovskimi tovariši pripeljal lastniku nazaj v Ljubljano celo iz Šmartnega pri Litiji.

S tem prispevkom v nobenem primeru ne želim škodovati ugledu psarne in lastnika, ki in nikakor nočem zanikati dejstva, da so prišli iz te psarne tudi dobri psi in celo zelo dobri primerki žimavcev. Opisani primeri, ki si sledijo v kratkem časovnem obdobju, pa kažejo, da z zrejo žimavcev v tej psarni v zadnjem času ni vse v redu. Človek dobi vtis, da lastnika posvečata več pozornosti komercialnim učinkom kot strokovni in načrtni zreji te pas-

me. To pa nikakor ne koristi ugledu psarne »Arbanska Yu«, še manj pa čistopasemski zreji nemških ostrodlakih ptičarjev (žimavcev) pri nas.

Peter Pečnik, kinol. sodnik

Predvidena legla

Vestfalski brak-jazbečarji (JRWBj):

Leglo 1. 9. Rejec Franc Branc, Planina pod Golico 15, Jesenice.

Leglo 25. 6. Rejec Anton Črešnar, Podreber 24, Polhov Gradec.

Posavski goniči (JRGp):

Leglo 4. 7. Rejec Ludvik Strmšek, Trg 13, Prevalje.

Istr. kdl. goniči (JRGki):

Leglo 28. 8. Rejec Tone Strmole, Ivančna gorica, Ob potoku 8.

Leglo 22. 8. Rejec Jože Verbič, Breg 3, Šentvid pri Stični.

Leglo 30. 8. Rejec Marjan Češarek, Kurirska pot 2, Ribnica.

Leglo 25. 8. Rejec Armando Bržan, Lopar 29, Marežice.

Leglo 22. 8. Rejec Bordon Orest, Bonini 1, Koper.

Leglo 17. 8. Rejec Franc Lindič, Dol. Lakenca 15, Mokronog.

Leglo 25. 5. Rejec Gracijan Kocijančič, Neblo, Dobrovo.

Leglo 30. 7. Rejec Rudolf Medvešček, Vojkova 75, Anihovo.

Leglo 4. 8. Rejec Alojz Klavžar, Sp. Idrija 22.

Leglo 22. 7. Rejec Franc Raztresen, Lučine 32, Gorenja vas.

Leglo 26. 6. Rejec Maks Božnar, Bukov vrh 4, Poljane.

Leglo 11. 8. Rejec Jože Šivec, Hrušarje 13.

Leglo 9. 7. Rejec Franc Korošec, Brankovo 4, Velike Lašče.

Leglo 29. 7. Rejec Peter Žiberna, Koštialova 6, Novo mesto.

Res. istr. goniči (JRGri):

Leglo 4. 8. Rejec Franc Medeja, Gorjuše 77, Boh. Bistrica.

Brak-jazbečarji (JRBj):

Leglo 22. 7. Rejec Milan Gartnar, Nomenj 34, Boh. Bistrica.

Leglo 23. 8. Rejec Vinko Cetin, Mrše 1, Materija.

Leglo 28. 8. Rejec Jože Meglič, Bistrica 91, Tržič.

Leglo 1. 7. Rejec Miha Zrnc, Velike Lašče 117.

Leglo 25. 7. Rejec Boris Božič, Ribčev Laz 42, Bohinjsko jezero.

Leglo 8. 8. Rejec Vlado Troha, Stari trg 19, Kočevje.

Hanovrski barvarji (JRHB):

Leglo 15. 8. Rejec Franc Pirnat, Vrhnika 29, Stari trg pri Ložu.

Bavarski barvarji (JRBb):

Leglo 24. 8. Rejec Franc Lužnik, Primož na Pohorju 20.

Leglo 19. 8. Rejec Branko Klepec, Rudarsko nas. 22, Kočevje.

Lovski terierji (JRLT):

Leglo 1. 9. Rejec Jože Kunder, Lisce 23 d, Celje.

Leglo 8. 8. Rejec Maks Kobbar, Kovača vas 67, Slov. Bistrica.

Leglo 17. 6. Rejec Franc Štuhec, Vučja vas 42, Križevci pri Ljutomeru.

Leglo 10. 8. Rejec Franc Štrucl, Sodnice '3, Ptuj.

Leglo 15. 8. Rejec Gustav Anderlič, Kidričeva 54, Rog. Slatina.

Leglo 10. 8. Rejec Edi Lapornik, Kuretno 20, Laško.

Leglo 7. 8. Rejec Dušan Gril, Slovenska vas 61, Stara cerkev.

Leglo 2. 8. Rejec Danilo Milošič, Vareja 2 a, Videm pri Ptuj.

Irski setri (JRIs):

Leglo 9. 8. Rejec Mirko Košir, Trata VI/15, Kočevje.

Jazbečarji res. (JRJri):

Leglo 25. 8. Rejec Jože Drgan, VDV. Brigade 6, Dol pri Hrastniku.

Leglo 23. 8. Rejec Jože Drgan, VDV. Brigade 6, Dol pri Hrastniku.

Leglo 23. 6. Rejec Ivan Jurak, Dol. Kamence 33 a, Novo mesto.

Labrador retrieverji (JRLR):

Leglo 1. 7. Rejec Anton Žgank, Gotavlje 38, Žalec.

Leglo 25. 8. Rejec Alojz Majcen, Medvedova 10, Mengeš.

Leglo 22. 8. Rejec Janez Avsenik, Staničeva 31 a, Ljubljana.

Leglo 11. 8. Rejec Jože Urh, Šorlijeva 22, Kranj.

Leglo 24. 7. Rejec Brane Bitenc, Na jami 1, Ljubljana.

Leglo 7. 7. Rejec Ignac Horvat, Žerjavec 6, Jesenice.

Nemški prepeličarji (JRPr):

Leglo 20. 8. Rejec Rudi Krapše, Pečke 43, Makole.

Leglo 8. 8. Rejec Mirko Ivanuš, M. Rodne 20, Rog. Slatina.

Leglo 16. 7. Rejec Vili Renner, Gradišče 40, Vipava.

Nem. ost. ptičarji (JRPos):

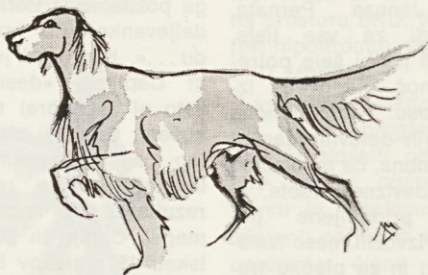
Leglo 5. 6. Rejec Franc Breznik, Lenart v Sl. g., Pot na Kamensčak 24.

Jazbečarji kdl. (JRJki):

Leglo 7. 7. Rejec Jože Batič, Lokavec 128 e, Ajdovščina.

Leglo 17. 7. Rejec Karel Tržan, Zg. Bistrica 91, Slov. Bistrica.

Kinološka zveza Slovenije

Lovci, naročite stenski koledar Diana '85!

Klub Diana bo tudi letos izdal stenski koledar DIANA '85, s 13 izbranimi reprodukcijami najboljših barvnih posnetkov divjadi, ki so jih napravili naši člani — fotolovci Kluba Diana.

Koledar nudimo lovskim družinam in zvezam lovskih družin pod posebno ugodnimi pogoji in s popustom na ceno, ki je sicer 265 din za izvod. Člani slovenskih lovskih organizacij bodo za izvod plačali le 240 din (posebej bo treba plačati le stroške za poštnino), pod pogojem, da bo posamezna lovska organizacija naročila skupno najmanj 10 izvodov.

Klubu Diana morajo tajniki LD oz. ZLD poslati **podpisano in žigosano naročilnico vsaj do 1. 11. 1984**; na naročilnici mora biti: natančen naslov organizacije, koliko koledarjev naročajo in izjava, da bodo koledarje plačali v zakonitem roku. Zveze lovskih družin (ZLD) oz. LD, ki želijo imeti na podaljšku podloženega kartona dotiskano tudi ime svoje organizacije, bodo morali to plačati posebej. Cena dotiska v eni barvi stane pri naročilu od 100—300 izvodov 2850 din, pri večjem naročilu pa bo dotisk brezplačen.

Vzorec koledarja Diana '85 bo na vpogled od 10. 9. dalje. Vsem prednaročnikom bomo koledarje poslali najkasneje do 15. decembra, zamudnikom pa dobave koledarjev ne bomo mogli zajamčiti.

Za potrebna pojasnila se obrnite na naslov: **Klub Diana, Župančičeva 9, 61000 Ljubljana, tel.: (061) 214 924** — vsak delovnik od 7. do 14. ure.

KER JE KOLEDAR PO SVOJEM VIDEZU IN PRAKTIČNI VREDNOSTI NAMENJEN PREDVSEM LOVCEM, SMO PREPRIČANI, DA GA BO NAROČIL SLEHERNI LOVEC

Klub Diana

LOVSKA DRUŽINA UDENBORŠT

prireja

16. 9. 1984 na strelišču pri Bistrici

Tradicionalno lovsko strelsko tekmovanje za pokal KS Naklo

Tekmovanje se bo pričelo ob 8. uri. Tekmovalci bodo streljali na 15 umetnih golobov in v tarčo »srnjak«.

Najboljši strelci bodo dobili bogate nagrade.

Starejši tekmovalci (nad 55 let) bodo tekmovali tudi za pokal LD Udenboršt.

Od Naklega pri Kranju bo pot do strelišča označena s kažipot!

Vabljeni!

Lovsko kinološko društvo Posavje-Krško

organizira 29. 9. 1984

Republiško tekmo lovskih psov v delu — memorial Vladimira Pleničarja

Zbor tekmovalcev s psi bo ob 8. uri pred gostilno Murko v Krškem. **Prijave** za tekmo sprejema **do 20. 9. 1984** LKD Posavje-Krško, Cesta krških žrtev 18, 68270 Krško.

Prireditveni odbor

Obvestilo vodnikom psov goničev

Republiška uporabnostna tekma goničev, ki je bila po razporedu kinoloških prireditev (Lovec 2/84 in Kinolog 1/84) načrtovana za 10. november 1984, se zaradi zvezne uporabnostne tekme goničev **prestavi na 13. oktober 1984**.

Vse drugo ostane v veljavi, kot je navedeno v prvotnem razpisu.

Lovsko kinološko društvo Ljubljana

Izboljšujmo prehrano divjadi

Vse LD in uprave drugih lovišč obveščamo, da bomo v drugi polovici oktobra t. l. pričeli s prodajo **sadik divjega kostanja in divje hruške**. Sadike so stare 3—4 leta in so visoke povprečno 50—70 cm. Vse podrobnosti bomo objavili v oktobrski številki Lovca. **Informacije lahko dobite tudi po telefonu (061) 214 947 ali 214 950.**

Pri načrtovanju sodelujte s strokovnjaki!

Lovska zveza Slovenije

OBVESTILO

Iz programa knjig Zlatorogove knjižnice so na voljo še naslednje knjige:

Srnjad	150 din
Ocenjevanje muflonov in divjih prašičev v naravi	90 din
Gams	150 din
Divji prašič	200 din
Skupaj:	590 din

Pri nakupu kompleta (vseh zgoraj naštetih knjig) plača kupec za siceršnjo skupno vrednost 590 din le 460 din, **če jih osebno prevzame v pisarni LZS, Župančičeva 9, Ljubljana (od 9.—14. ure).** Vsem slovenskim lovskim organizacijam in šolam prodamo te knjige z 20% popustom.

Poleg tega sta na zalogi še knjigi Iva Božiča **Ptiči Slovenije**, ki stane 900 din, in knjiga Veljka Varičaka **Ocenjevanje lovskih trofejev**, ki stane 120 din.

Pisarna LZS

MALI OGLASI

Tovariši lovci! Izdelujem lesene okrasne podstavke (deščice) za lovske trofeje vseh vrst in podstavke, na katere pritrdite noge srnjadi (obešalniki). Naročeno pošiljam po pošti (povzetje) — **Vojin Pejčič, Kolodvorska 62, Sarvaš, 54204 Bijelo Brdo.**

Izdelujem kovinske priprave za pritrdjevanje trofejev (rogovje srnjaka in rog-lje gamsa) na podložne deščice. Montaža je izredno enostavna. Interesentom pošljam pripravo po povzetju na predhodno pismeno naročilo ali na naročilo po telefonu (064) 60 987. Božidar Jerman, Sorška 2, 64220 Škofja Loka.

Prodaj lovsko karabinko CZ, kal. 8 × 57 IS (puška ima še garancijo). Montiran je tudi strelni daljnogled (suhlska montaža) Tasco 4 × 32. Cena 46 000 din. Zlatko Gabrič, Cesta prvih borcev 25, 68280 Brestanica.

Prodaj vložno cev, kal. .22 magnum za šibreno cev kal. 12/70. Prodaj tudi **rusko MK puško** s strelnim daljnogledom nemške izdelave. Franc Pintar, tel.: (064) 777 04.

Prodaj lovski puški: karabinko kal. 7 × 57 s strelnim daljnogledom Cahles in šibrenico — brezpetelinko znamke Suhl. Derganc, tel.: (061) 578 642.

Kupim eno od naslednjih pušk: — dobro ohranjeno bokarico, lahke izdelave, zahodnoevropske ali suhlske izdelave. Po možnosti naj bi bili cevi kombinacija naslednjih kalibrov: 5,6 × 50 R Mag/16 (20); 5,6 × 52 R/16 (20); .222 Rem. Mag/16 (20); .222 Rem/16 (20) in .22 Hornet/16 (20) — po možnosti z menjalnima cevema kal. 16/16 (20/20).

— bokarico starejše zahodnoevropske ali suhlske izdelave (kaliber risane cevi poljuben — lahko že zastarel ali cev že obrabljena). Šibrene cevi naj bi bile dobro ohranjene (kal. 16 ali 20). Zaželeno tudi menjalne cevi 16/16 oz. 20/20.

— ohranjeno bokarico zahodnoevropske ali suhlske izdelave, kal. 16/16 ali 20/20.

— ohranjene menjalne cevi kal. 16/16 za bokarico Gebr. Merkel Suhl (predvojna izdelava).

Resne ponudbe z opisom orožja in končno ceno sprejemam na naslov: Jurij Muhič, Ceneta Štuparja 130/a, 61231 Črnuče ali po telefonu (061) 315 169 — dopoldne.

Prodaj psičko (resasti istrski gonič), staro 3 mesece. Je potomka odličnih staršev. Anton Tanšek, Primož 35, 63230 Šentjur pri Celju.

Prodaj starejšo, vzdrževano hišo z lepim vrtom. Stoji v manjšem turističnem kraju (60 km iz Ljubljane) v bližini gradu Snežnik. Plačilo: kredit ali gotovina. Zamenjam jo tudi za manjše stanovanje v Ljubljani. Informacije po telefonu (061) 344 558 (moj naslov je v uredništvu Lovca).

Prodaj mladiča, nemškega kdl. ptičarja, starega 19 tednov. Cena po dogovoru. — Štefan Bedič, Petrovci 48, 69203 Petrovci.

Prodaj psičko pasme istrski gonič, staro 1 leto. Psička še ni telesno ocenjena (je potomka odličnih staršev). Je že precej izšolana in ubogljiva. Cena 8000 din. Alojs Založnik, Brde 13, 62383 Šmartno. Tel.: (062) 842 001.

Prodaj resaste istrske goniče, stare 8 tednov (potomci odličnih staršev). Cena ugodna. Anton Žmavc, Bočna 182, 63341 Šmartno ob Dreti.

Prodaj mlade pse (nemške prepeličarje-serce); potomci odličnih staršev. Avgust Ošlak, Turiška vas 28, 62383 Šmartno, tel.: (062) 842 001.

Prodaj lovske terierje. Franc Štuhec, Vučja vas 42, 69242 Križevci pri Ljutomeru.

Prodaj mladiče pasme špringer španjel. Starša sta odlično ocenjena, stari starši so šampioni. Josip Vidovič, Prud 242, 76230 Bosanski Šamac.

Ugodno prodaj češko bokarico kal. 16/7 × 65 R s strelnim daljnogledom Habicht 6 × 42 (suhlska montaža). Franc Hojnik, Trnovlje 76/a, 63000 Celje.

Prodaj trap puško sovjetske izdelave, z enim sprožilcem in izmetalci za prazne tulce. Puška je skoraj nova (izstrelila je le ca. 50 nabojev). Bogdan Stopar, Male Grahovše 12, 63270 Laško.

Prodaj trap puško Mistral (z dvojno ventilirano šino, selektivnim sprožilcem in izmetalci izstreljenih nabojev). Rudi Mlinarič, Trg 22, 68280 Brestanica.

Prodaj 7 čebeljih družin AŽ (zaradi starosti). Ivan Goltes, Medvedova 11, 61240 Kamnik.

Prodaj strelni daljnogled 4 × 32 (rabljen), z vsemi montažnimi deli (suhlska montaža), po ugodni ceni. Tone Zakrajšek, Studenec 47, 61260 Ljubljana-Polje.

Prodaj leglo špringer španjelov in psico — njihovo mater. Milan Đokić, Bulevar revolucije 17, Bosanski Šamac. Tel.: (076) 61 908 (od 7.—8. ure jutraj).

Prodaj 2 mladiča pasme lovski terier, stara 7 tednov. Sta potomca odličnih staršev. Franc Ažbe, Rudno 30, 64228 Železniki.

Prodaj lovsko puško šibrenico kal. 16/16 (madžarske izdelave) in **češko bokarico kal. 16/7 × 57 R.** Informacije: Mihevc (061) 741 788.

Drugačna naslovnica in grafike po naročilu

Na zadnji seji uredniškega odbora 6. 6. 1984 smo razpravljali tudi o grafični podobi našega glasila v prihodnjem letu. Ponuja se namreč možnost, da nam pripravi naslovnice slikar Jurij Mikuletič, ki s svojimi risbami že vrsto let bogati naše glasilo. Na naslovni strani želimo predstaviti barvne podobe divjadi (srnjak, jereb, divji prašič, jelen, muflon, zajec, kanja in druge), seveda z napisom »Lovec« in zaporedno številko. Ker pa se v uredniškem odboru zavedamo, da bo tako oblikovana naslovnica dokaj drugačna od letošnje in od naslovnice minulih let, jo želimo spremeniti le z vašim soglasjem. Zato objavljamo na zadnji strani ovitka te številke glasila akvarel »srnjak« avtorja Jurija Mikuletiča, z namenom, da vam jasno predstavimo predlog uredniškega odbora. Približno takšne naj bi bile naslovnice v prihodnjem letu in tako bi v 11 številkah predstavili 11 vrst divjadi.

Prosimo vas, da nam do 1. oktobra letos sporočite, kaj menite o takšni naslovnici našega glasila. Svoje mnenje nam na naslov uredništva lahko pošljete kot posameznik ali pa v imenu vaše lovske družine. (Uredništvo glasila LOVEC, Župančičeva 9, 61000 Ljubljana.)

Na osnovi večinskega odgovora se bo uredniški odbor odločil, ali bomo v prihodnjem letu ostali pri dosedanji obliki naslovnice, ali pa bo sedanjo barvno fotografijo zamenjala reprodukcija barvnega akvarela, na kateri bo upodobljena žival. Če bo večina lovcev za spremembo, se odpirajo tudi možnosti za tiskanje barvnih grafik istih podob, kot bodo predstavljene na naslovnica. Grafike naj bi tiskali v formatu 50 × 70 cm. Če bi prišlo na uredništvo vsaj 300 prednaročil, bi jih lahko poslali naročnikom po razmeroma nizki ceni. Zato bi decembra letos pomanjšane reprodukcije vseh akvarelov objavili, da bi zbrali dovolj naročil za tisk grafik in posredovali podobo posamezne živali kar najširšemu krogu bralcev našega glasila.

Uredniški odbor glasila LOVEC

